

PLANET YOUTH

Tallinna Saksa Gümnaasium

Islandi ennetusmudel: taustakontekst

Tõendid

Kogukond

Dialoog

1990. aastatel oli Island noorte alkoholi, tubaka ja muude kahjulike uimastite tarbimise osas suhteliselt kõrgel kohal, mida tõendavad Euroopa koolinoorte uimastite tarvitamise uuringu (ESPAD) tulemused. 1999. aastal oli Islandi 10. klassi noorte seas suitsetamist proovinute määr keskmiselt 56% ja Euroopas 69%; viimase 12 kuu jooksul purjus olnud noorte määr Islandil 56% ja Euroopas 52%; ja 15% teavitas kanepiainete kasutamisest Islandil, sarnaselt teiste Euroopa piirkondadega.

Kuni selle ajani oli Island juba aastaid kasutanud traditsioonilisi uimastite tarbimise ennetamise meetodeid, nimelt individuaalseid, koolipõhiseid juhendamisi- ja haridusprogramme, mille eesmärk oli harida noori või juhtida neid esmasest uimastite tarbimisest eemale.

Kasutades ülemaailmseid uurimistulemusi, samuti kohalikke tähelepanekuid individuaalsete ja sotsiaalsete tegurite kohta, mis aitavad kaasa noorukite ainete kasutamise tõenäosusele, töötati välja Islandi ennetusmudel. Kirjanduse põhjal ja Islandil tehtud tööst lähtudes töötati välja kogukonnapõhine lähenemine noorukite uimastitarbimise tõkestamiseks. Lähenemisviisi rõhuasetus oli saada kõik asjaomased sidusrühmad laua taha, et luua kohaliku kogukonna tasandil toetav võrgustik, seire ja võimalused noorte positiivseks arenguks.

Varem

VS

Praegu

42%

On olnud purjus viimase 30 päeva jooksul

5%

23%

Suitsetab iga päev

1%

17%

On kasutanud kanepit oma elu jooksul

7%

37%

Veedab aega vanematega nädalavahetustel

74%

25%

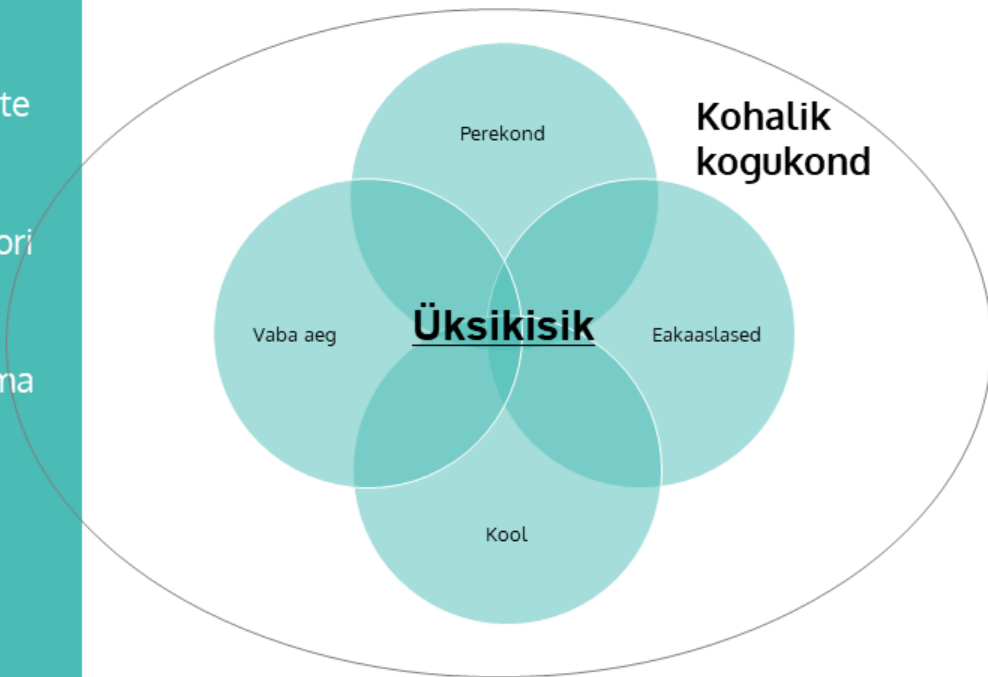
Tegeleb spordiga neli korda nädalas või rohkem

41%

Sekkumisvaldkonnad

Uimastavate ainete tarvitamise ennetamine ja koolist väljalangemisega seotud riskide vältimine laste ja noorte seas on tervisliku arengu edendamiseks üliolulised. Ennetustegevuse edukaks rakendamiseks on vaja tugevdada peamisi kaitsvaid tegureid ja vähendada noori kogukonnas mõjutavaid riskitegureid. Värsked andmed laste ja noorukite terviseuuringutest näitavad, et tugeva kogukonna loomine laste ümber on kõige parema tervisemõjuga ja kõige kulutõhusam viis nende heaolu edendamiseks tulevikus. Kuid selline ülesanne nõuab aega, jõupingutusi ja peamiste sidusrühmade pühendumist, suunates tähelepanu lapsi ja noorukeid ümbritseva keskkonna neljale peamisele valdkonnale.

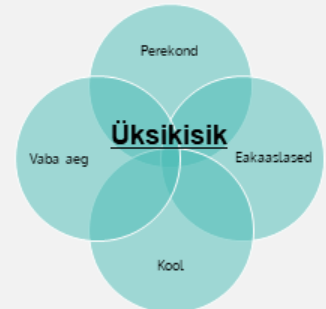
Neli valdkonda

Uuringud on näidanud, et lapsed ja noorukid, keda ümbritseb positiivne keskkond neljas põhivaldkonnas, kasutavad või kaaluvad palju väiksema tõenäosusega seaduslike või ebaseaduslike ainete kasutamist ja väheneb risk koolist väljalangemisele. Lisaks täiendab ühe valdkonnaga seotud riskikäitumine oluliselt ka teiste valdkondadega seotud riske. Näiteks ka ebaseaduslike uimastite tarvitajad langevad suurema tõenäosusega koolist välja võrreldes nendega, kes uimasteid ei tarvita.

Koolist väljalangemine on eriti problemaatiline, kuna kõige usaldusväärsemad täiskasvanute eluaegse tervisega seotud prognoosid on haridustaseme ja sotsiaal-majanduslik staatusega, kusjuures sotsiaal-majanduslik staatus on tugevalt seotud haridustasemega.

Kõik sekkumistegevused, mis edukalt aitavad uimastavate ainete tarvitamise algust edasi lükata ning ja soodustavad õpilaste koolis püsimist, mõjutavad nende tervist ja heaolu mitte ainult praegu, vaid ka järgnevatel aastakümnetel.

Islandi ennetusmudel on terviklik lähenemisviis, mis keskendub kaitsvate tegurite tugevdamisele ning ainete kasutamise ja koolist väljalangemise riskitegurite vähendamisele koolikogukondades. Seetõttu on mõeldud käesolev aruanne töövahendiks, et aidata edendada koostööd kõigi asjaomaste kogukonnaliikmete vahel.

Planet Youth noorte nõustamisprogramm: Islandi ennetusmudeli viis juhtpõhimõtet

1

Rakendada esmase ennetuse lähenemisviisi, mille eesmärk on parandada sotsiaalset keskkonda.

2

Rõhutada **kogukonna tegevuse** tähtsust ning kaasata koole kui naabruskonna/piirkonna tegevuse keskust toetamaks laste ja noorukite tervist, õppimist ja edu saavutamist elus.

3

Kogukonna liikmete kaasamine, võimaluse andmine praktiliste otsuste tegemiseks, kasutades kohalikke, kvaliteetseid, kättesaadavaid andmeid ja diagnostikat.

4

Teadlased, poliitikakujundajate, praktikute ja kogukonna liikmete koondamine ühtsesse meeskonda, mis on pühendunud keerukate ja reaalse probleemide lahendamisele.

5

Lahenduse vastavus probleemi ulatusele, rõhutades pikaajalise sekkumistegevuse vajadust ning jõupingutusi piisavate kogukonna ressursside koondamiseks.

Planet Youth noorte nõustamisprogramm : Islandi ennetusmudeli 10 põhietappi

1. samm:
kohaliku
koalitsiooni
tuvastamine,
arendamine ja
suutlikkuse
ülesehitamine

2. samm
kohaliku
rahastamise
tuvastamine,
arendamine ja
suutlikkuse
ülesehitamine

3. samm
planeerimine ja
kogukonna
kaasamine enne
andmete
kogumist

4. samm
andmete kogumine ja
töötlamine, sh
andmepõhine
diagnostika

5. samm
kogukonna
osaluse
ja kaasatuse
suurendamine

6. samm
tulemustest
teavitamine

7. samm
kogukonna
eesmärkide
seadmine ja
muud
organiseeritud
reaktsioonid
tulemustele

8. samm
poliitika ja
prakтика
vastavusse
viimine

9. samm:
laste ja noorukite
kaasamine esmase
ennetuse
keskkondades,
tegevustes ja
sõnumites

10. samm
Korrake
samme
1-9 kord
aastas

Meetod ja andmete kogumine

Osalejad olid 9. ja 10. klassi õpilased, kes osalesid koolitöös uuringu toimumise päeval. 2023. aastal osales uuringus 53 kooli 8 Tallinna piirkonnast.

Uuringud viidi läbi 2023. aasta märtsist aprillini. Tallinna vastamisprotsent oli 74%.

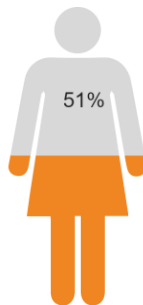
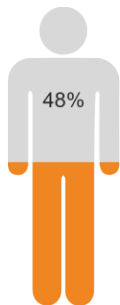
Andmete puhastamise ajal eemaldati andmekogumist 119 juhtumit puuduvate andmete suure hulga või ebatõenäoliste reageerimismustrite tõttu.

Andmeid koguti veebiküsimustikuga Alchemeri tarkvaras. Küsitlus viidi läbi tundida ajal. Osalemine oli vabatahtlik ja õpilased võisid uuringule täielikult või osaliselt vastata, soovi korral mis tahes küsimuse vahele jätta ja oma meelt osalemise suhtes igal ajal muuta.

Osalejate arv

		Poiss	Tüdruk	Mitte-määratletud või muu	Kokku
2023	Tallinna Saksa Gümnaasium	58	61	1	120
	Mustamäe	447	501	47	995
	Tallinn	2 480	2 742	242	5 464

Tallinna Saksa Gümnaasium

2023

HEAOLU

39%

Magab öösel keskmiselt 8 tundi või rohkem

36%

Tüdrukutest ütleb, et nende vaimne tervis on hea või väga hea

71%

Poistest ütlevad, et nende vaimne tervis on hea või väga hea

78%

Tüdrukutest ütleb, et nende füüsiline tervis on hea või väga hea

88%

Poistest ütlevad, et nende füüsiline tervis on hea või väga hea

VABA AEG

33%

Osaleb kunsti-, muusika-, draama- või tantsutundides vähemalt kord nädalas

31%

Tüdrukutest tegelevad spordiga klubis või meeskonnaga neli või enam korda nädalas

48%

Poistest tegelevad spordiga klubis või meeskonnaga neli või enam korda nädalas

23%

Väljas viibimine pärast keskööd üks või mitu korda viimase nädala jooksul

AINED

18%

Oled olnud viimase 30 päeva jooksul purjus

20%

Kasutanud e-sigarettid viimase 30 päeva jooksul

2%

Suitsetab sigarette iga päev

18%

On kasutanud kanepit vähemalt korra elus

24%

Mõnikord või sageli joob teiste inimeste kodudes

KOOL

88%

Tunned end koolis sageli või alati turvaliselt

68%

Leiavad, et täiskasvanud koolis hoolivad neist

15%

Tunneb end koolis halvasti

90%

Sõbrad koolis hoolivad neist

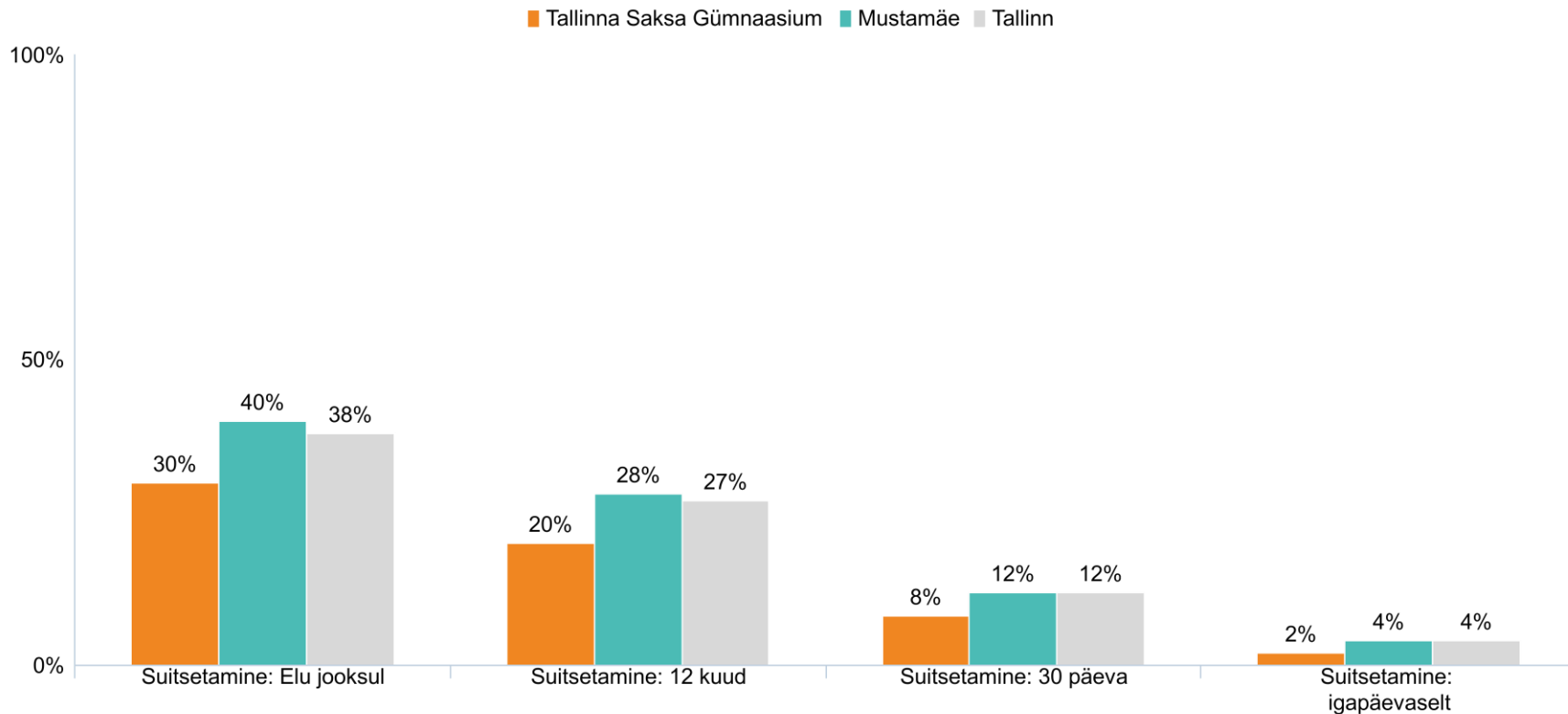
89%

Saab oma õpetajaga tihti või alati hästi läbi

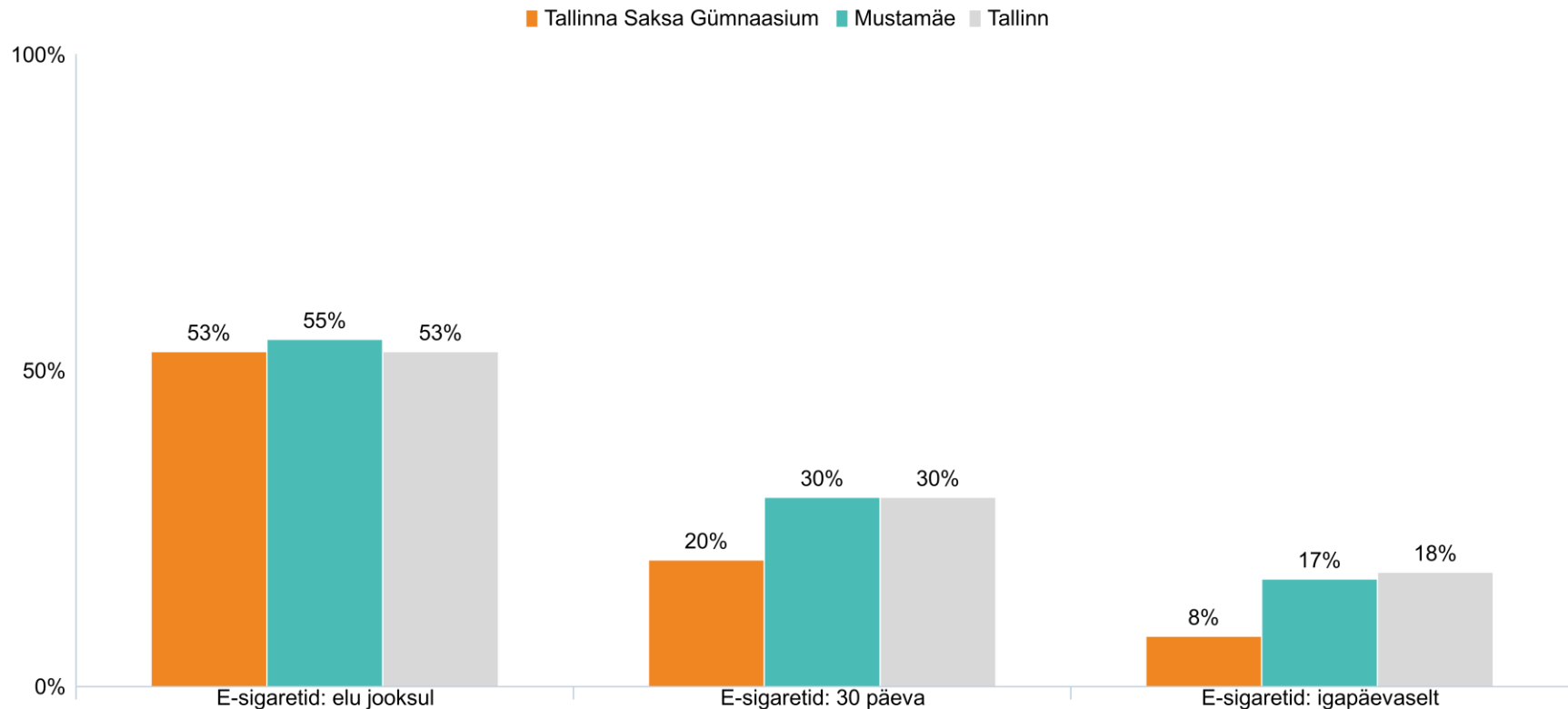

UIMASTITE KASUTAMINE

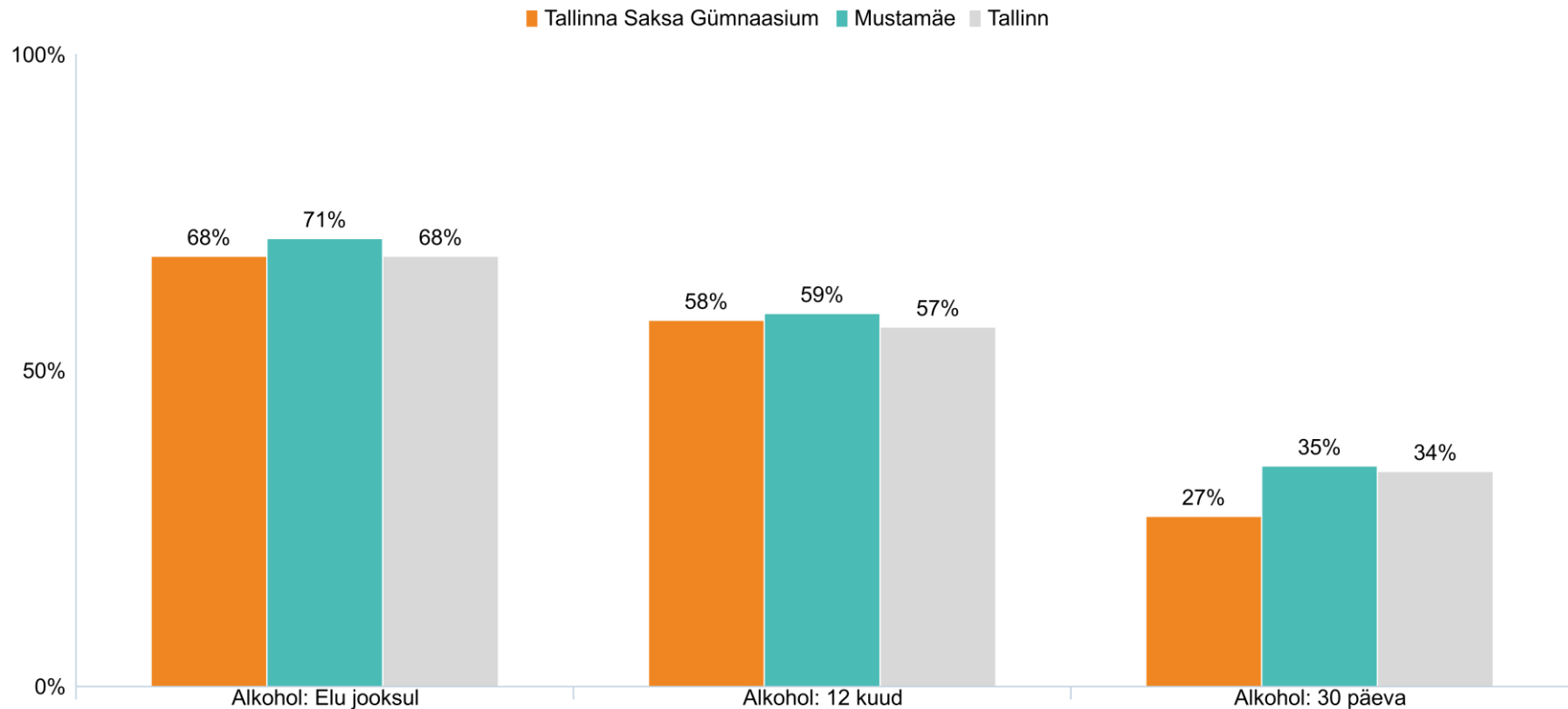
Noorte osakaal, kes on suitsetanud sigarette oma elu jooksul, viimase 12 kuu jooksul, viimase 30 päeva jooksul, suitsetanud iga päev

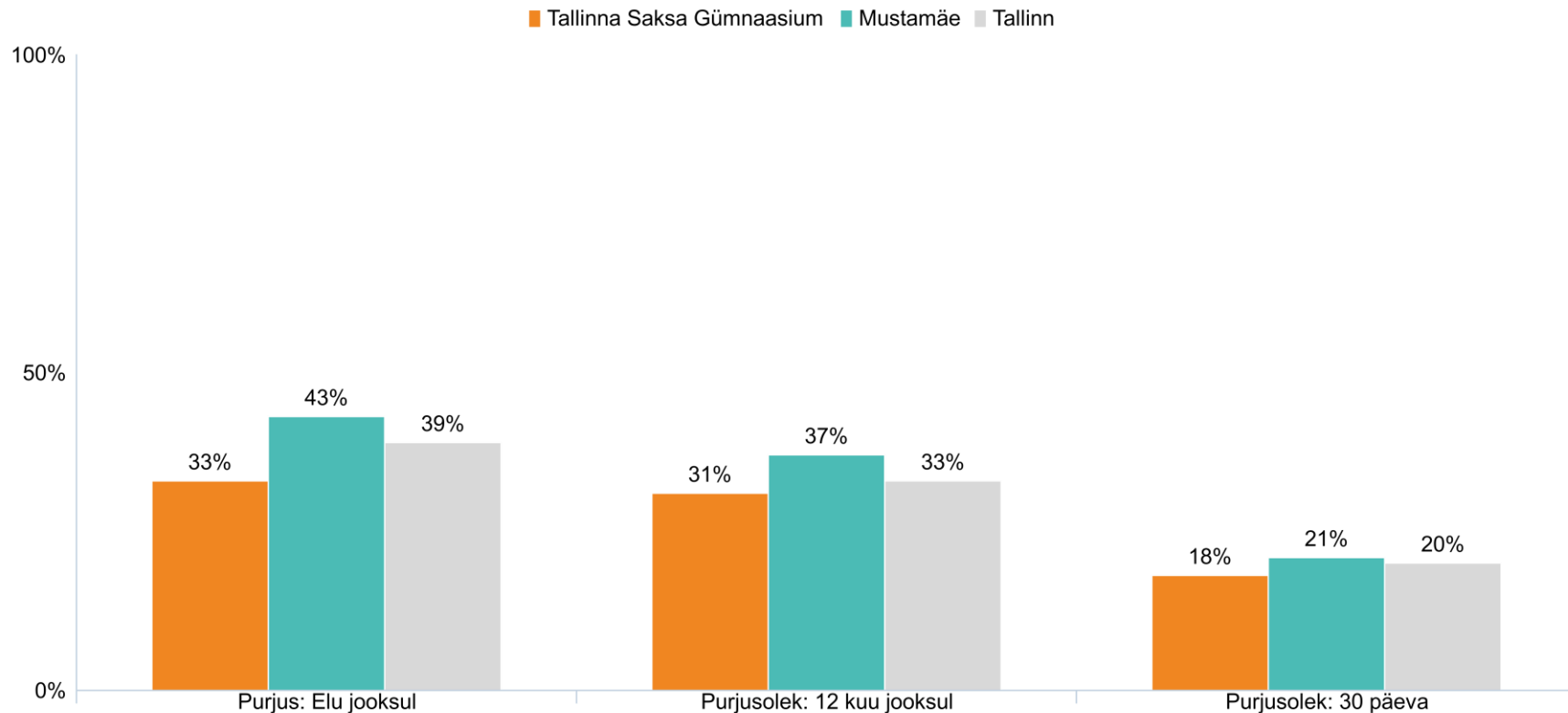
Noorte osakaal, kes on elu jooksul, viimase 30 päeva jooksul kasutanud e-sigaretti, kasutavad e-sigaretti igapäevaselt

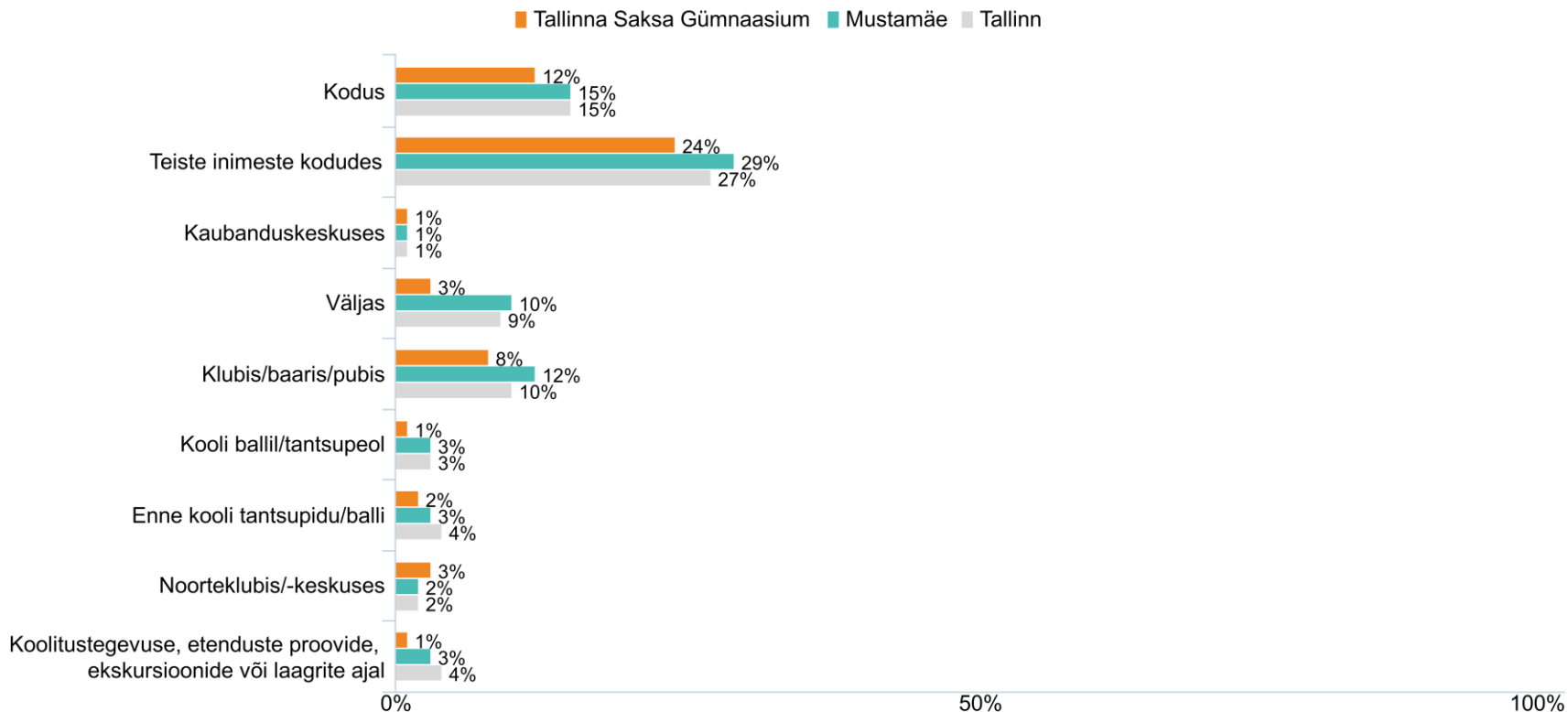
Noorte osakaal, kes on elu jooksul, viimase 12 kuu jooksul, viimase 30 päeva jooksul alkoholi tarvitanud

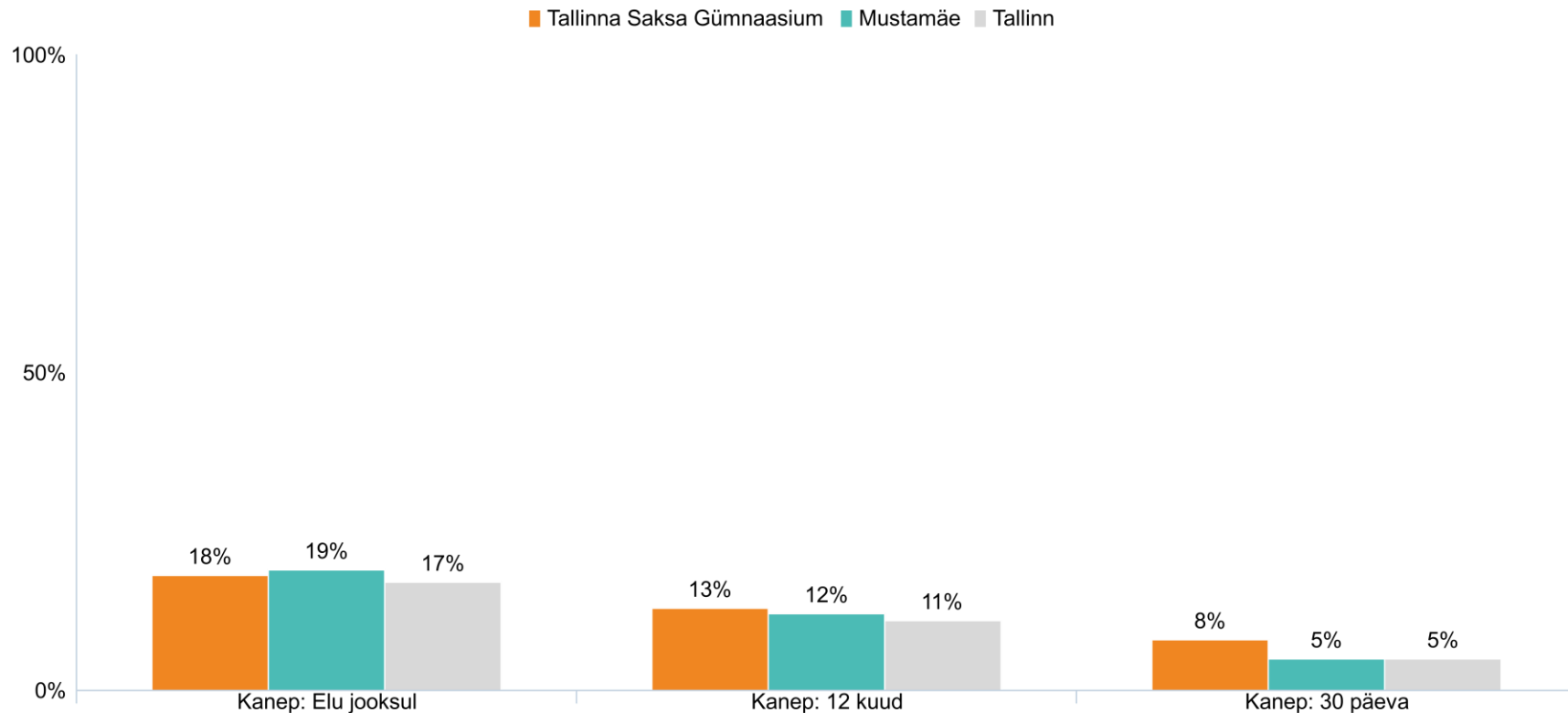
Elu jooksul, viimase 12 kuu jooksul, viimase 30 päeva jooksul purjus olnud noorte osakaal

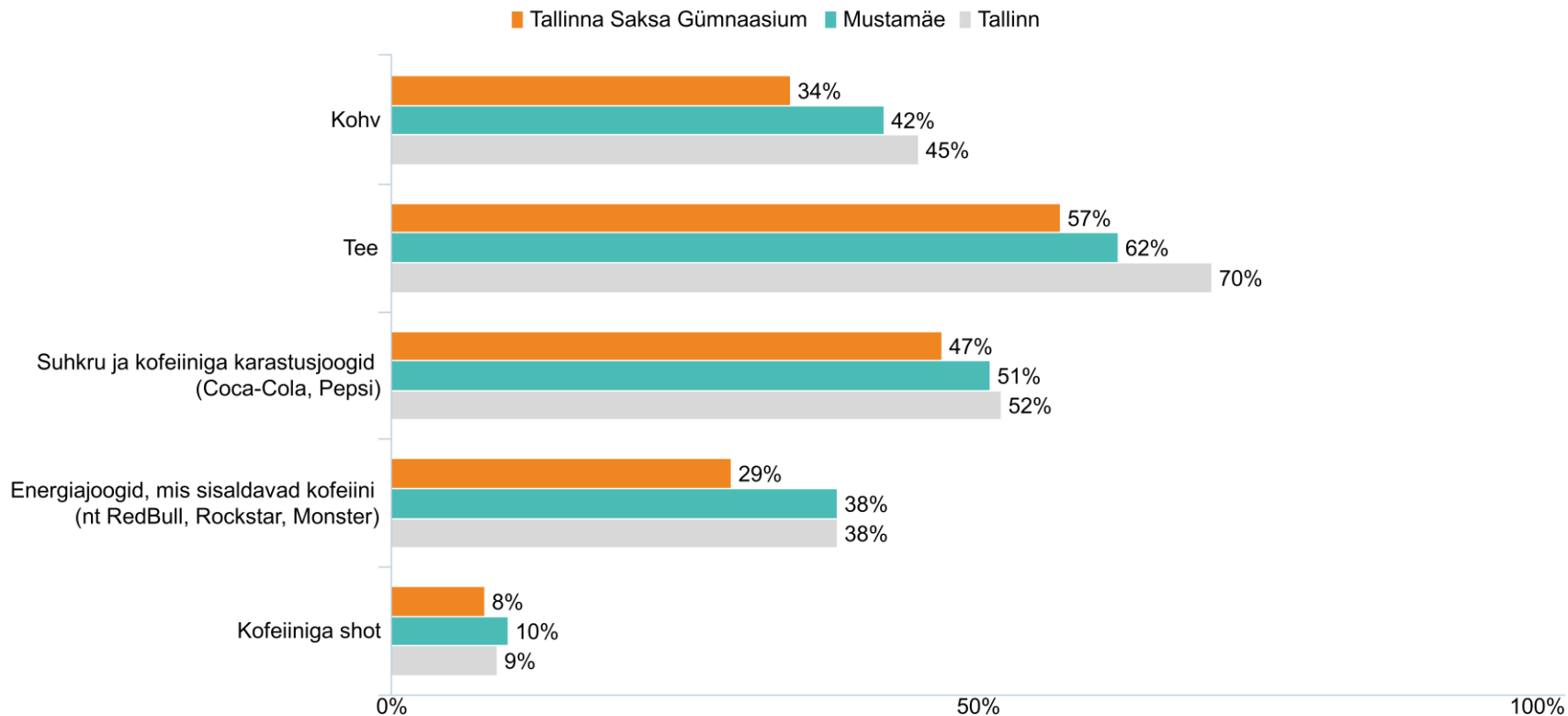
Noorte osakaal, kes tarbivad alkoholi mõnikord või sageli järgmistes kohtades

Noorte osakaal, kes on tarvitanud kanepit elu jooksul, viimase 12 kuu, viimase 30 päeva jooksul

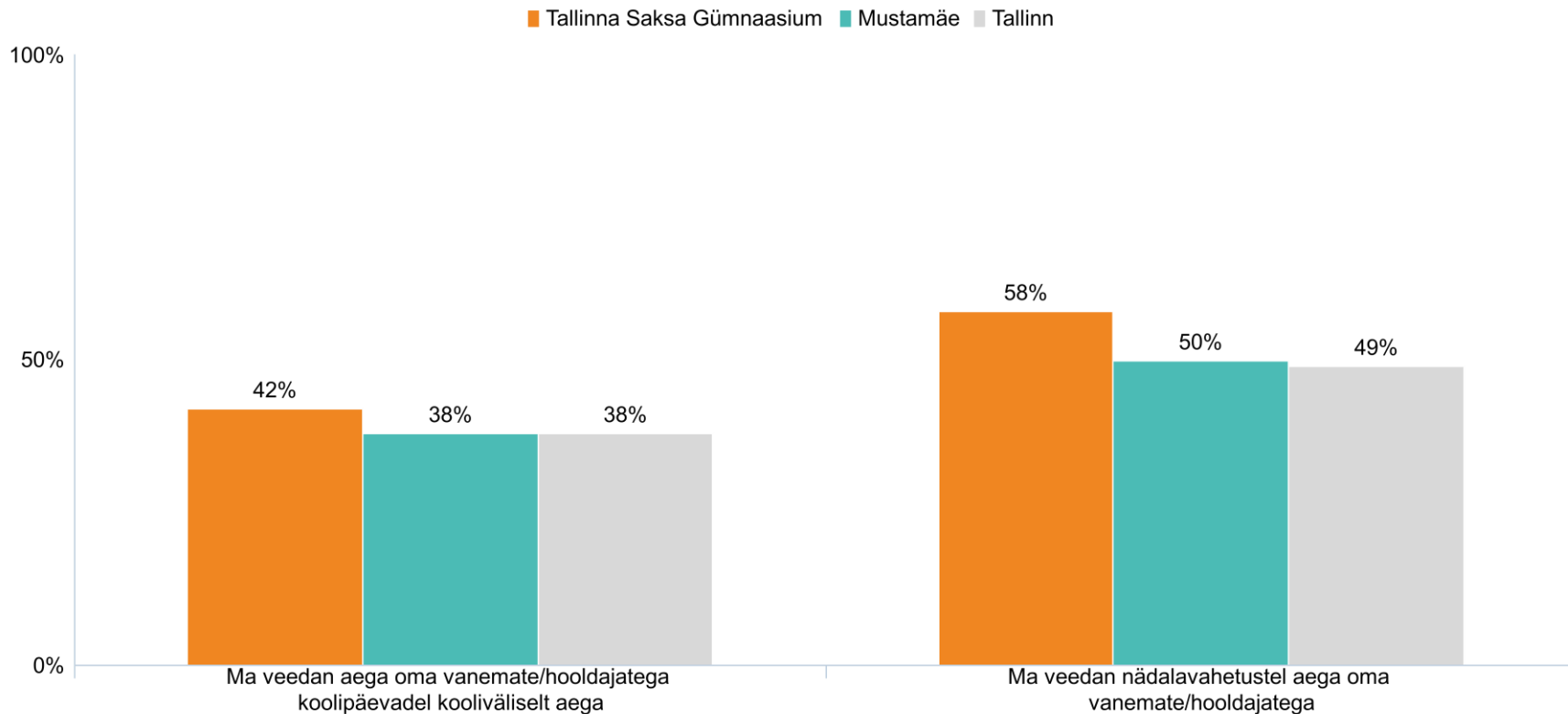

Noorte osakaal, kes joovad vähemalt ühe järgmise joogi päevas

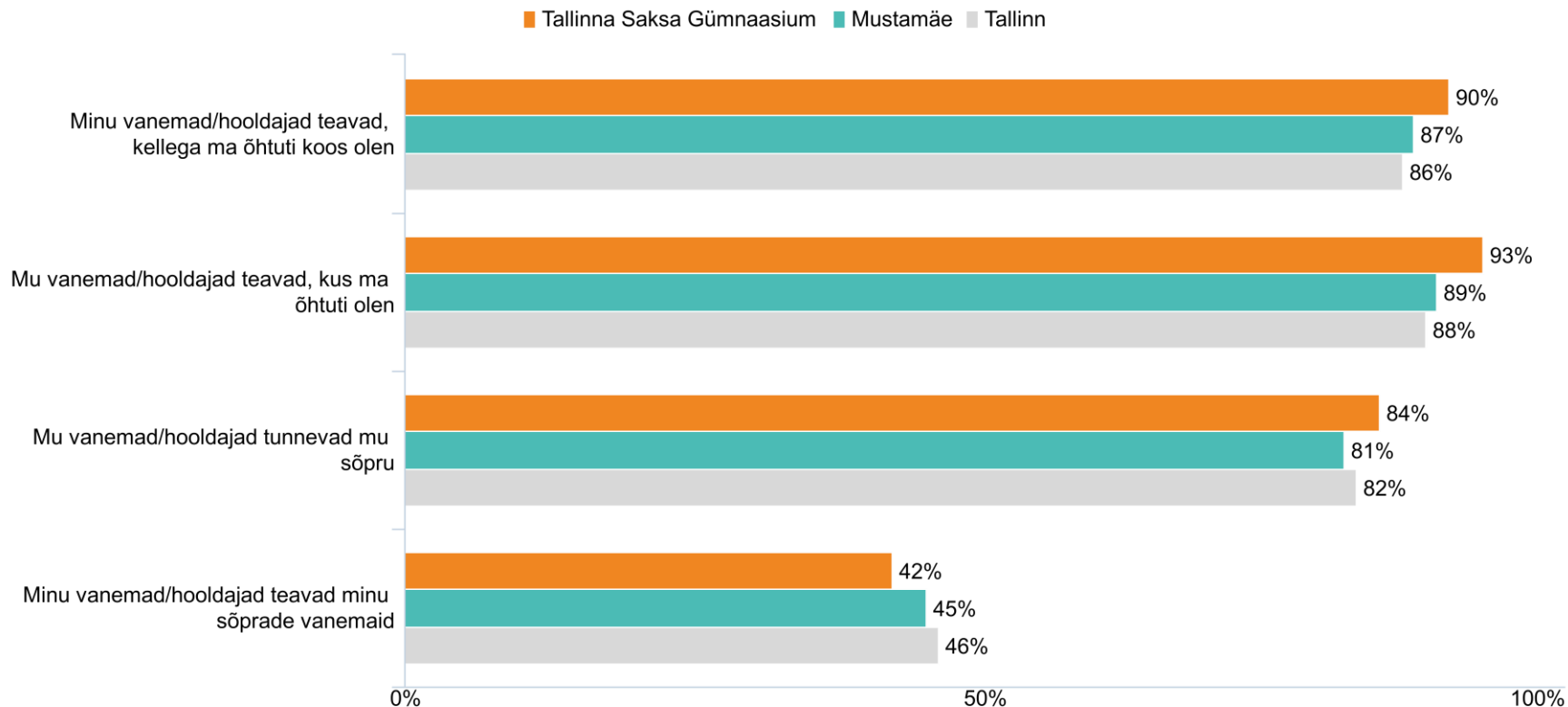

PEREKOND

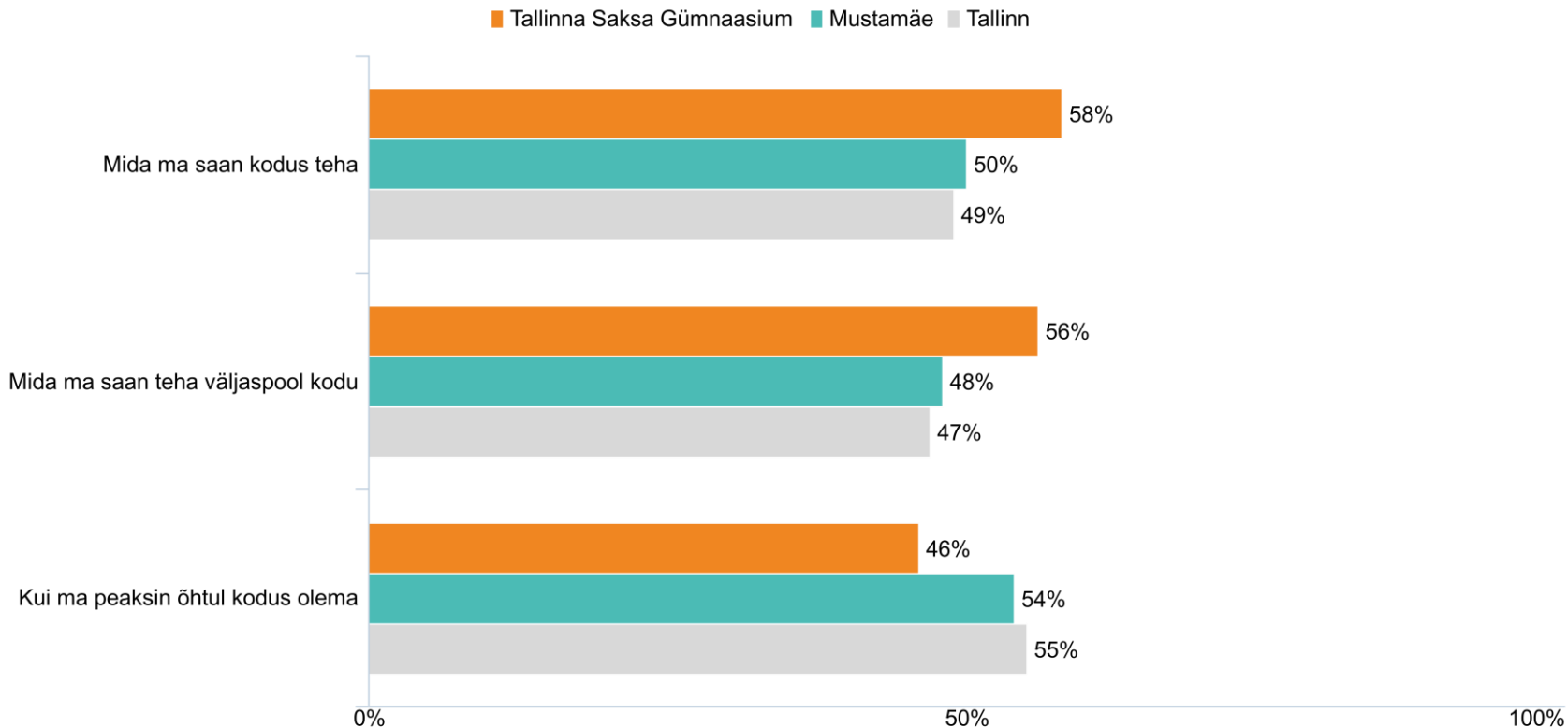
Noorte osakaal, kes veedavad **sageli** või **alati** aega oma vanematega koolipäevadel ja nädalavahetustel

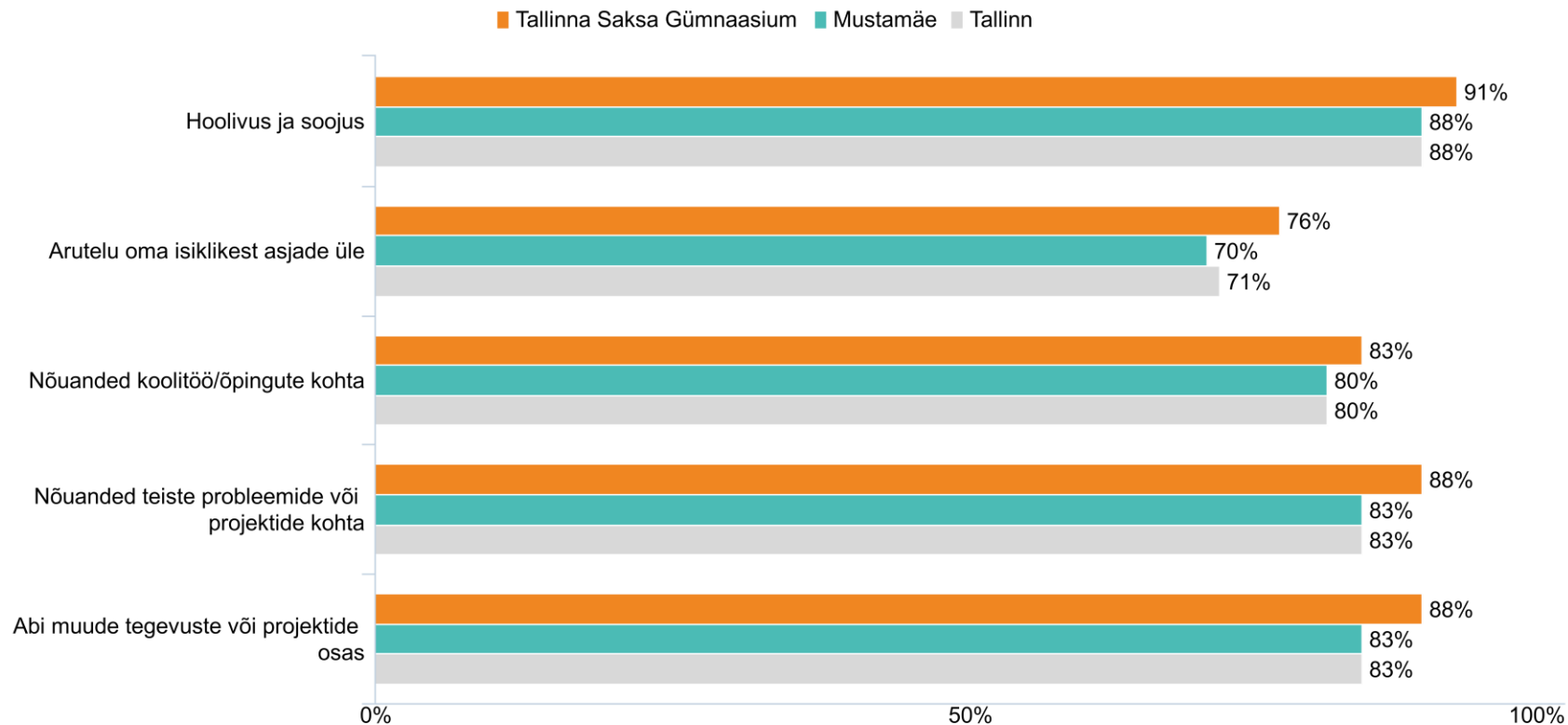
Noorte osakaal, kes teatavad järgnevatest vanemliku jälgimise aspektidest, mis kehtivad nende kohta **üsna hästi** või **väga hästi**

Noorte osakaal, kelle suhtes kehtivad **üsna hästi** või **väga hästi** järgmised vanemaõiguslikud reeglid

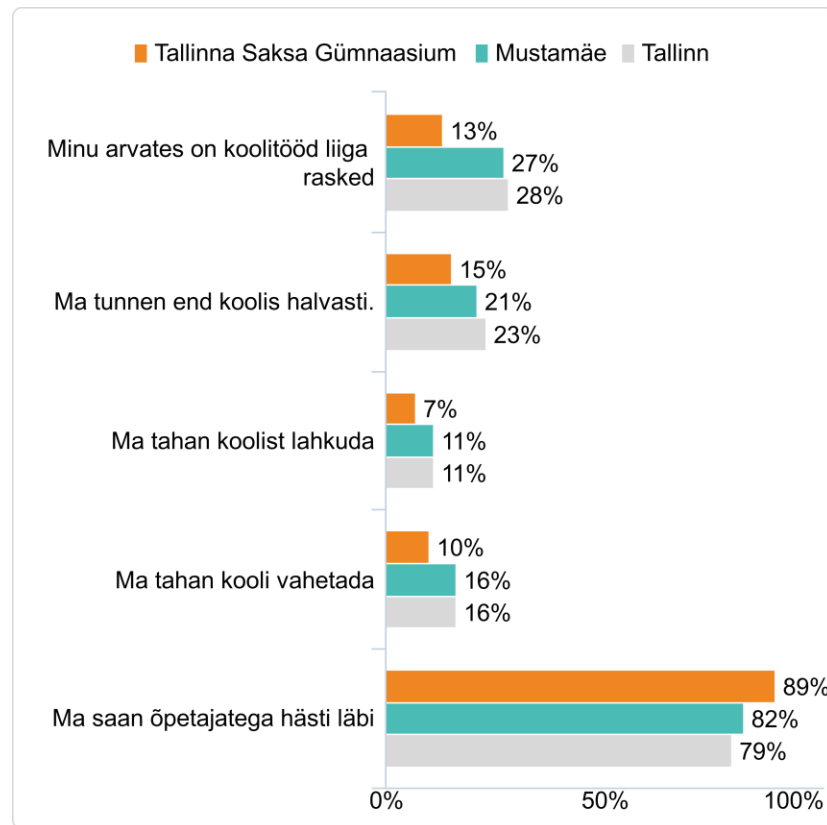
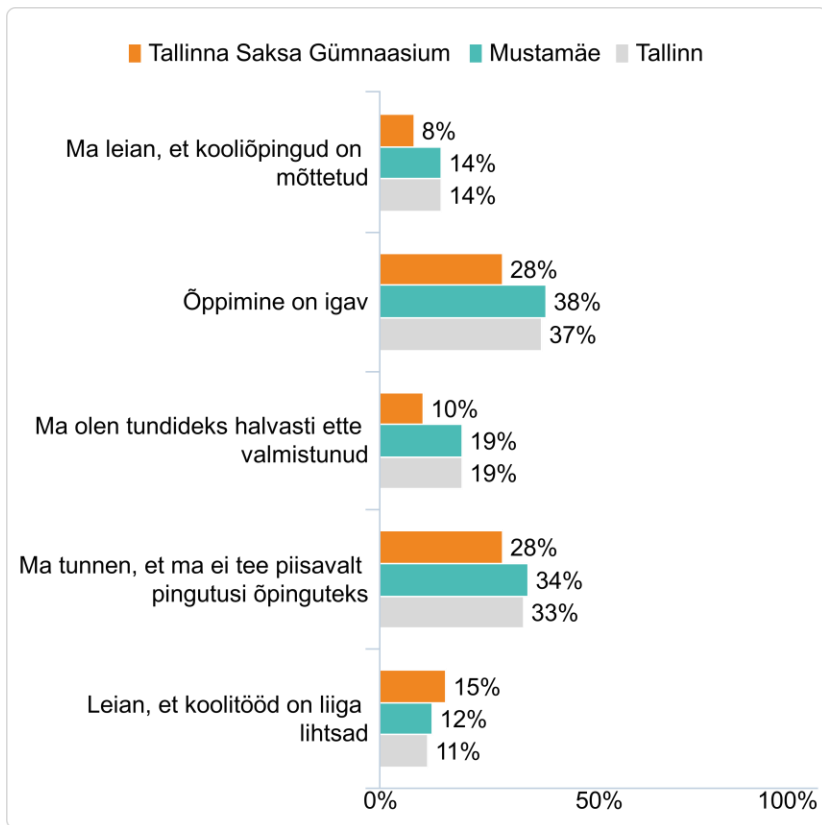
Noorte osakaal, kes väidavad, et on **väga** või **üsna lihtne** saada järgmist vanemlikku toetust

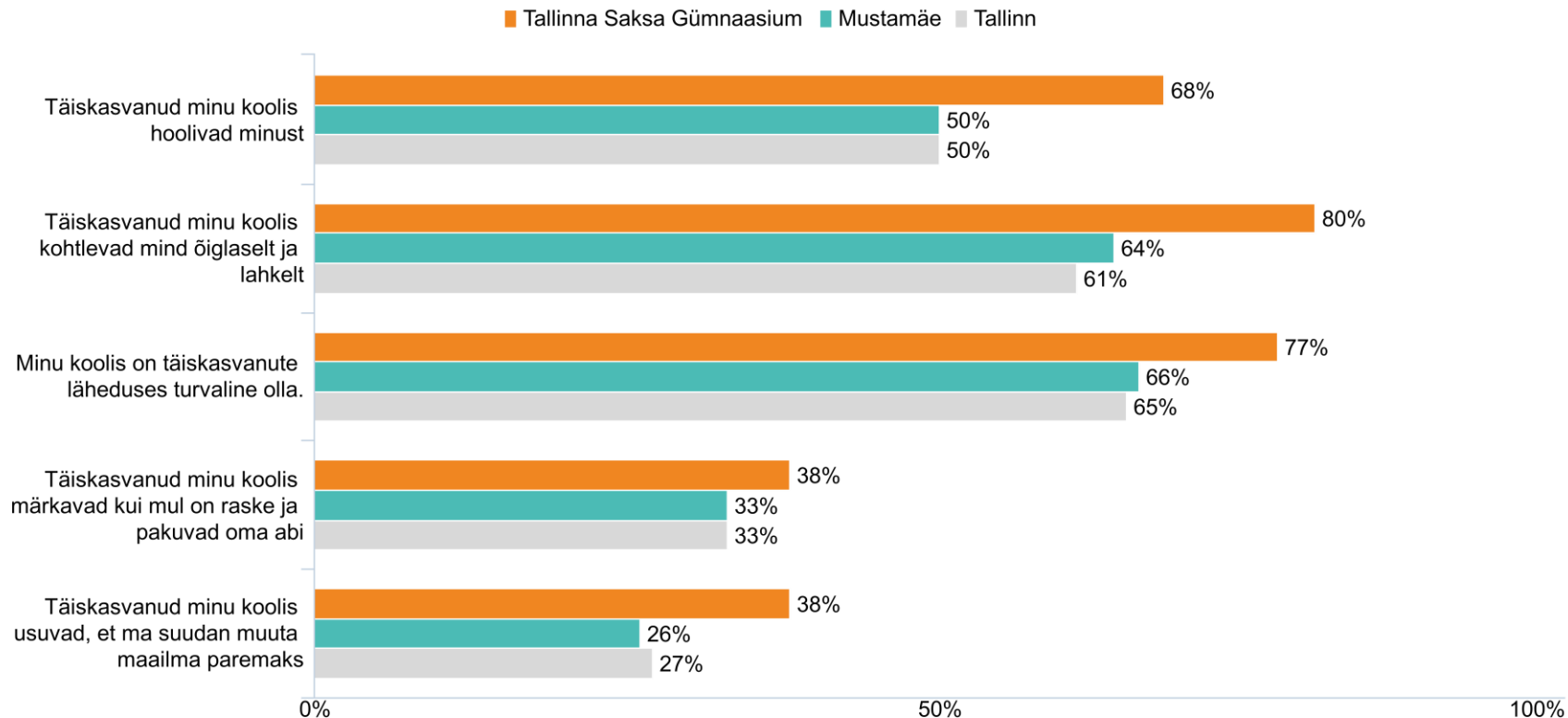
KOOL

PLANET
Youth®

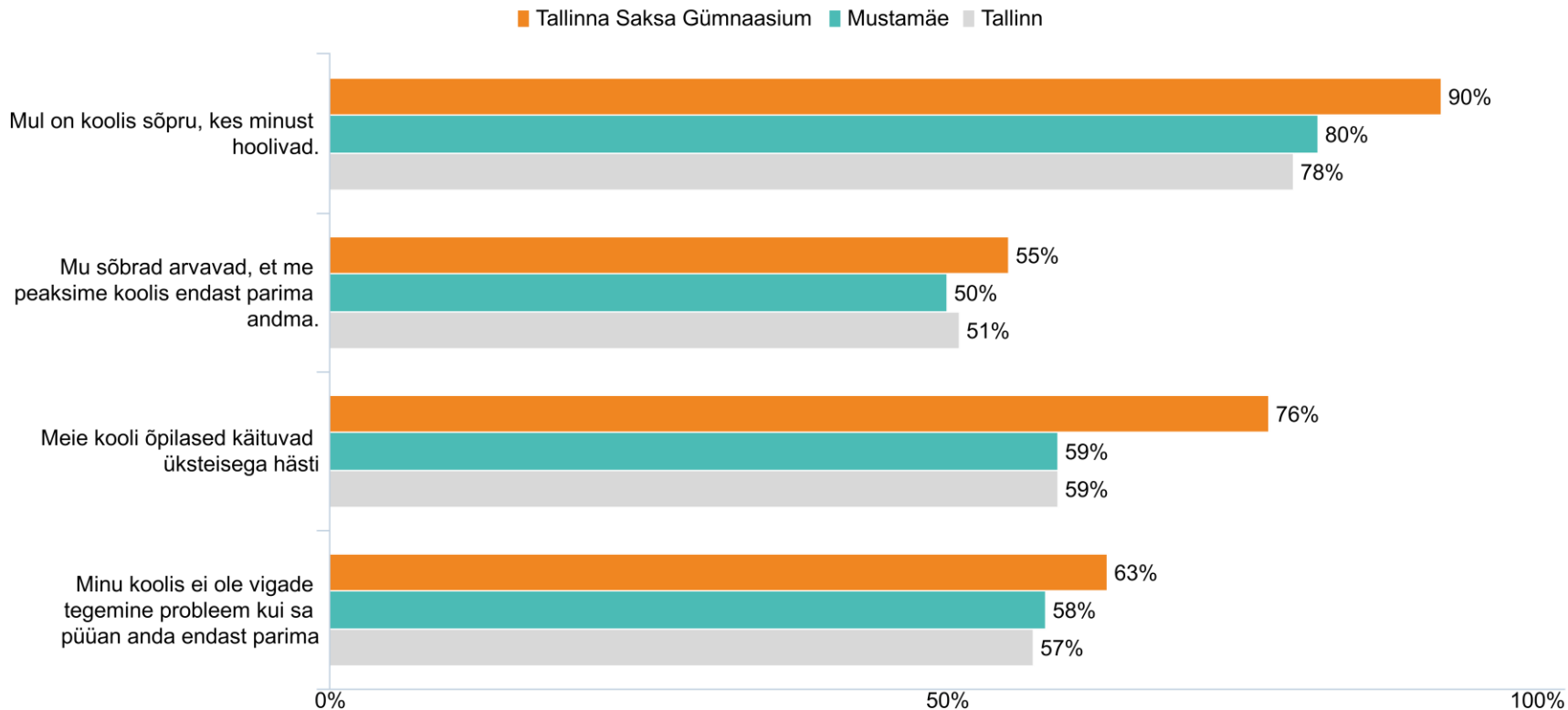
Noorte osakaal, kes teatavad, et nende puhul kehtib **sageli** või **peaaegu alati** järgmine suhtumine kooli/õppetöösse

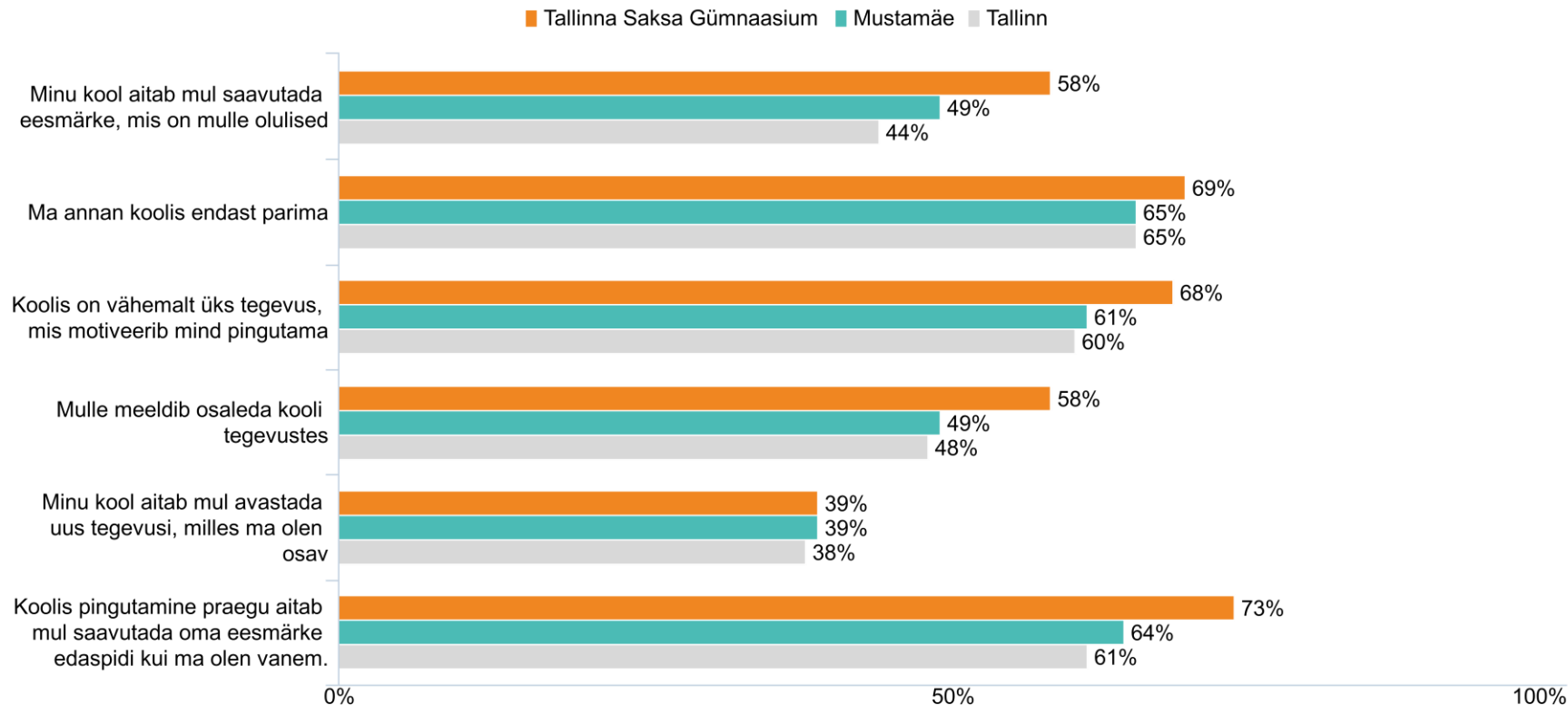
Noorte osakaal, kes nõustuvad või nõustuvad täielikult järgmiste väidetega täiskasvanute toetuse kohta koolis

Noorte osakaal, kes nõustuvad või nõustuvad täielikult järgmiste väidetega koolikeskkonna kohta

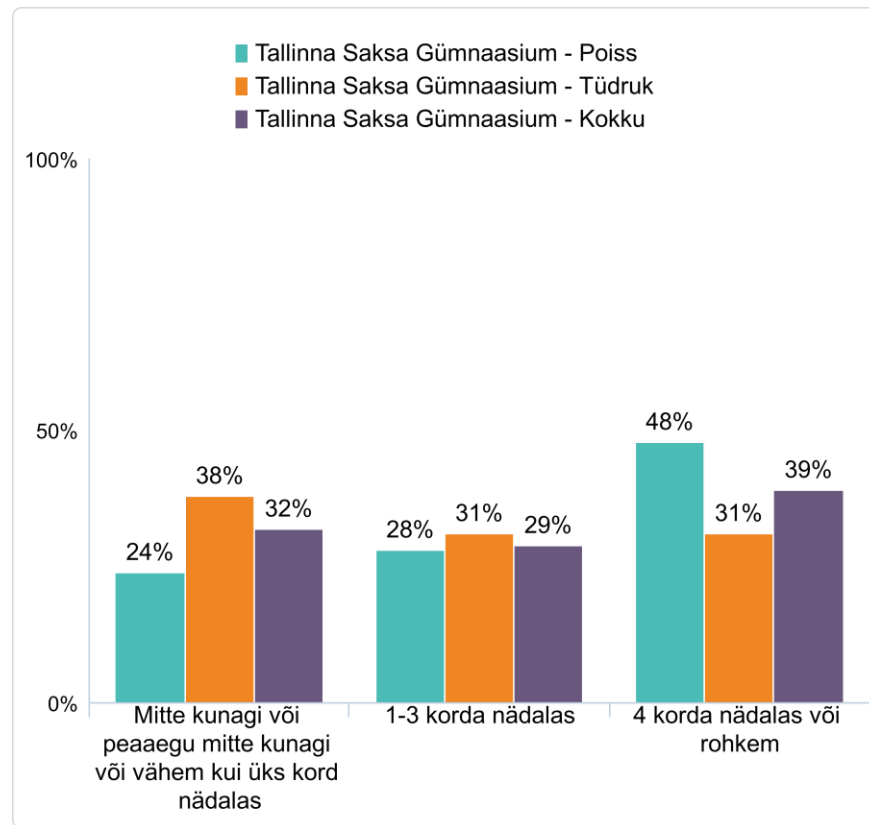
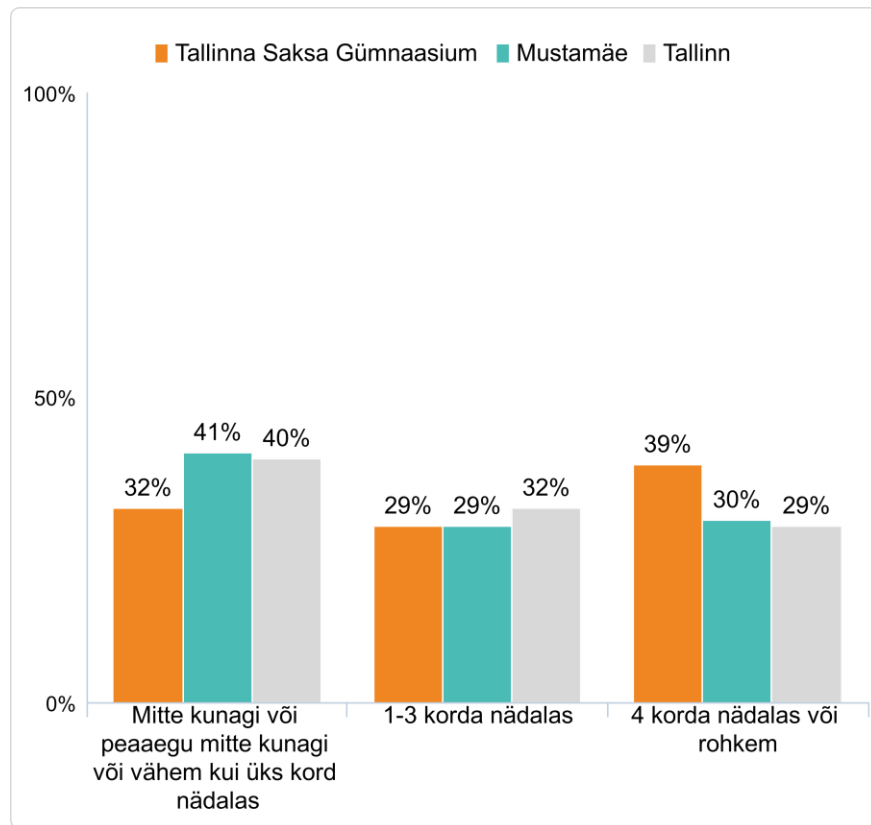
Noorte osakaal, kes nõustuvad või nõustuvad täielikult järgmiste väidetega kooli tegevuse ja püüdluste kohta

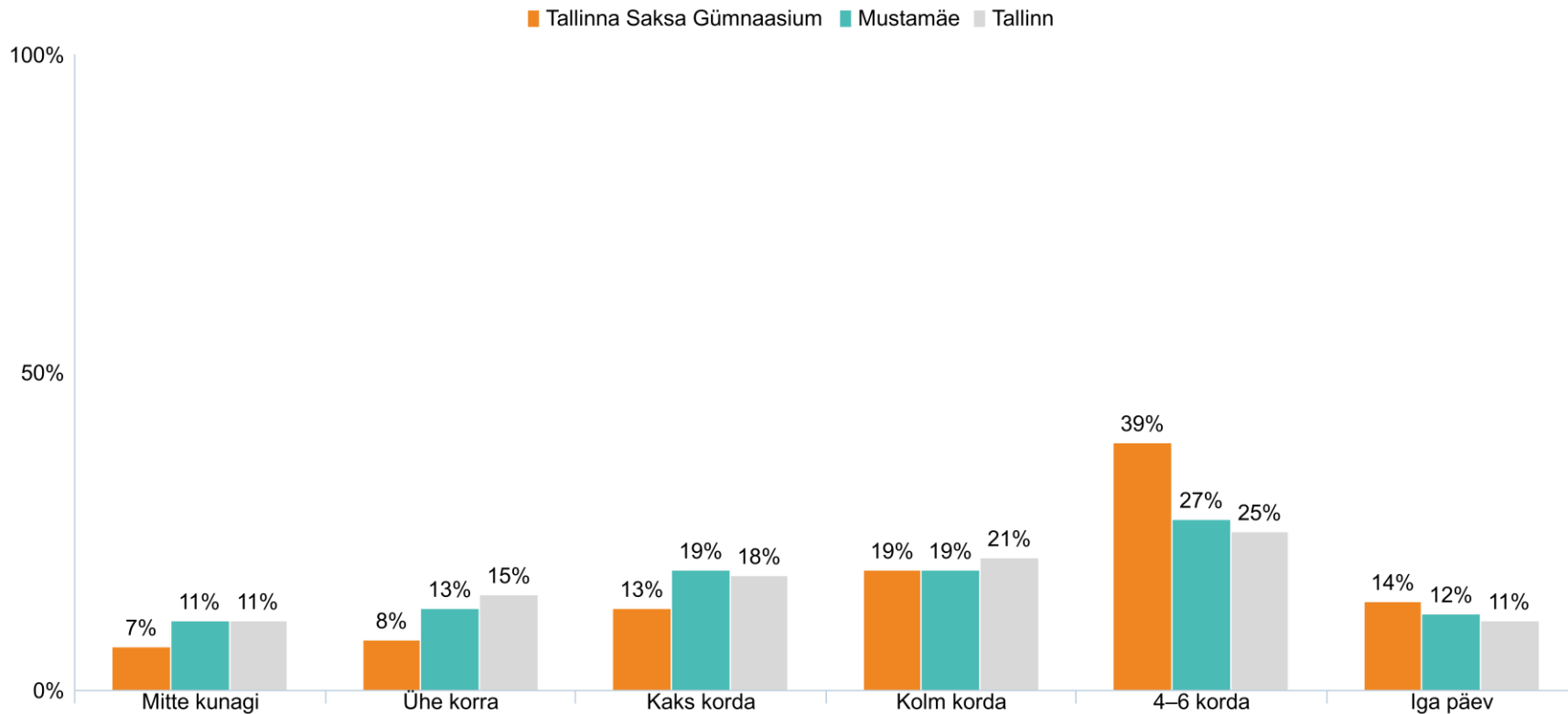
VABA AEG

PLANET
Youth®

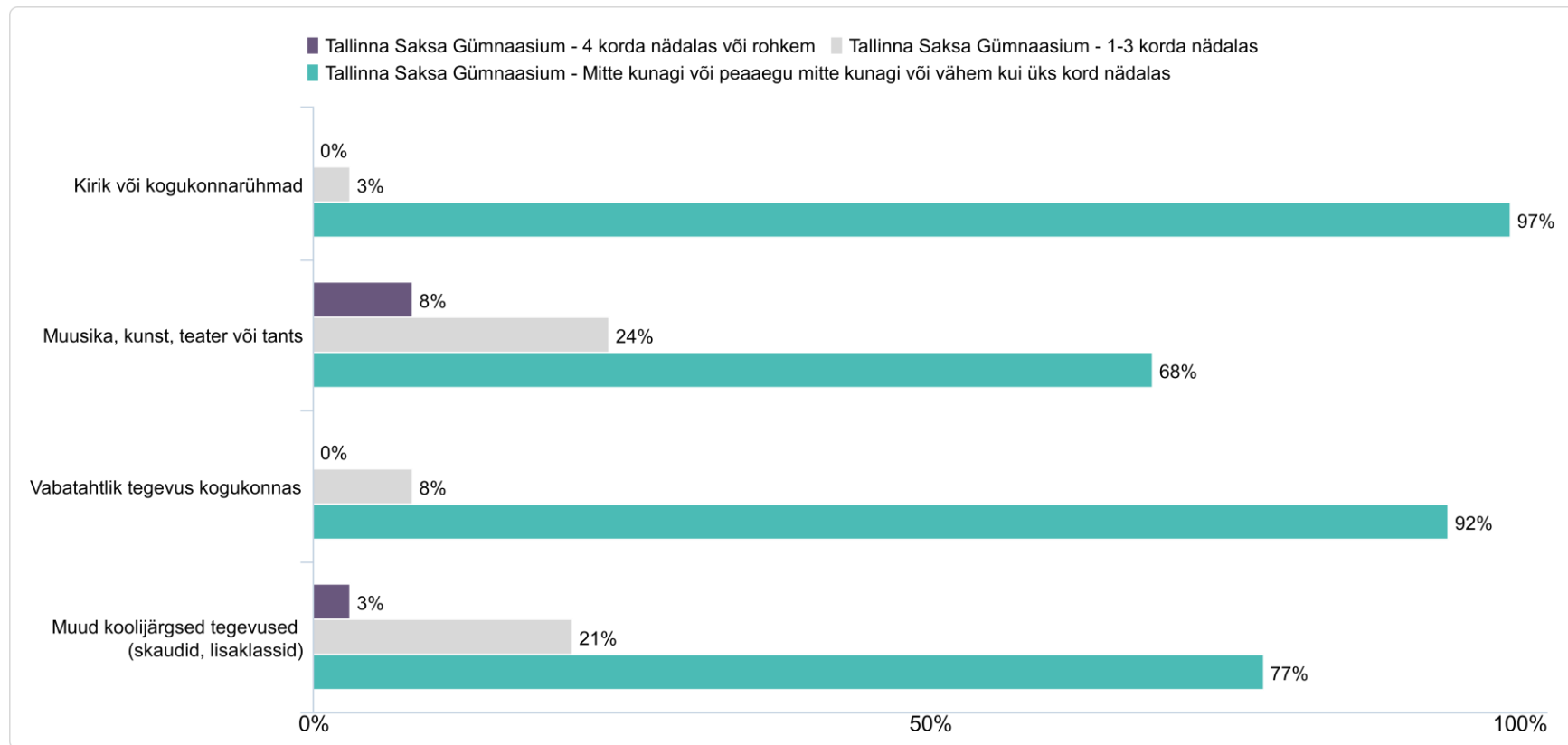
Noorte osakaal, kes tegelevad spordiga klubides või meeskondades väljaspool kooli

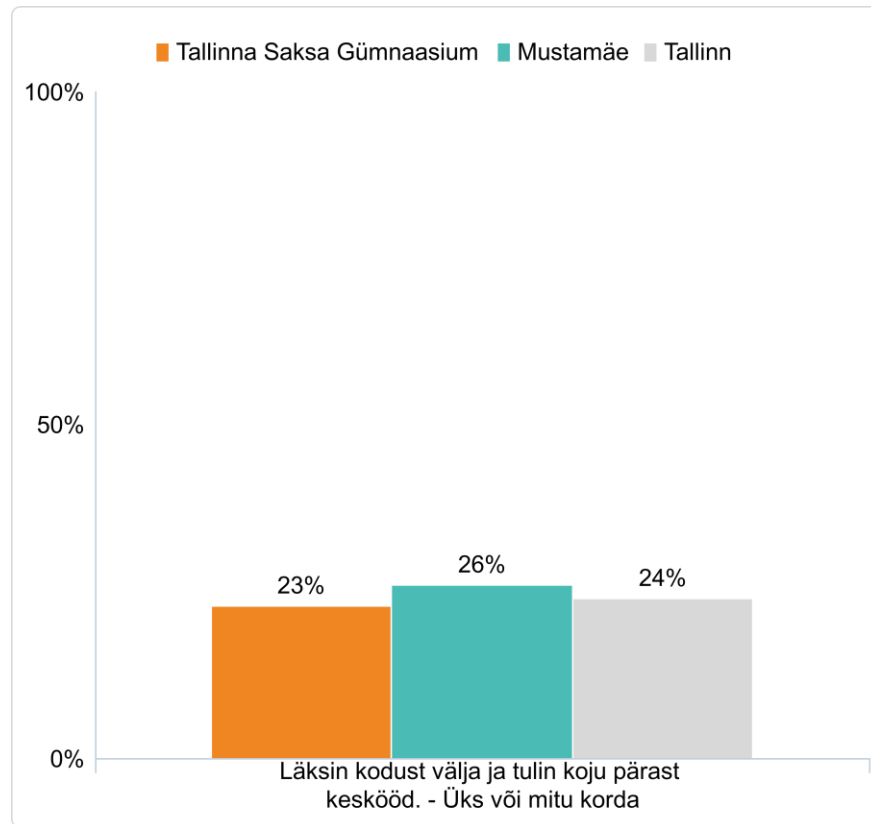
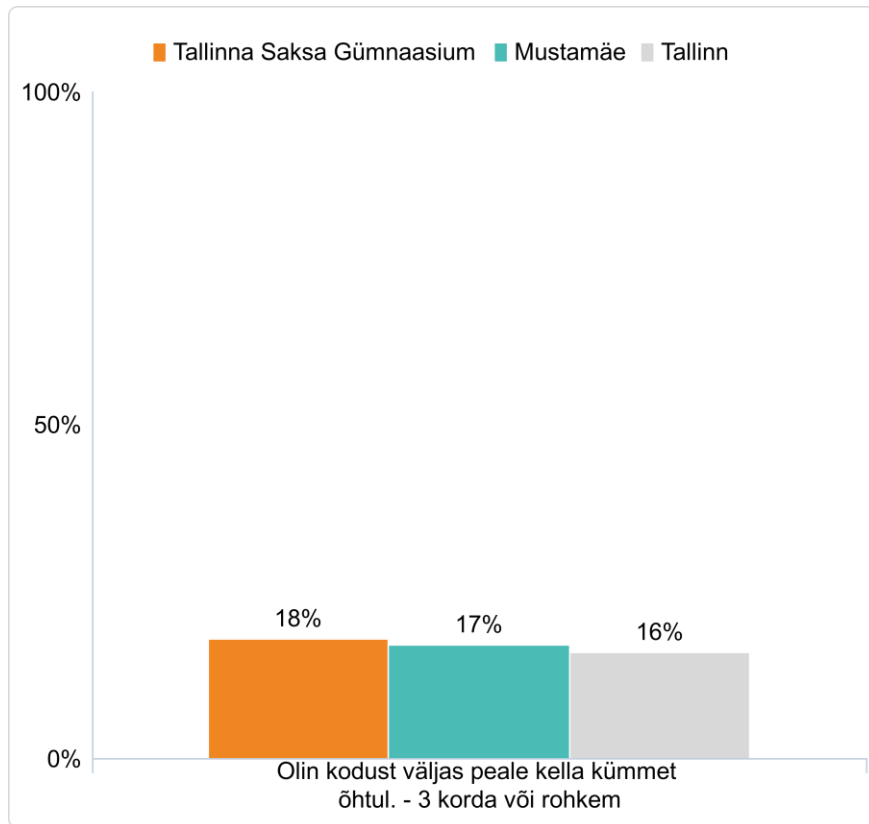
Päevade arv nädalas, millal noorte kehaline aktiivsus on 60 minutit või rohkem

Noorte osakaal, kes osalevad meelelahutuslikes/koolivälistes tegevustes

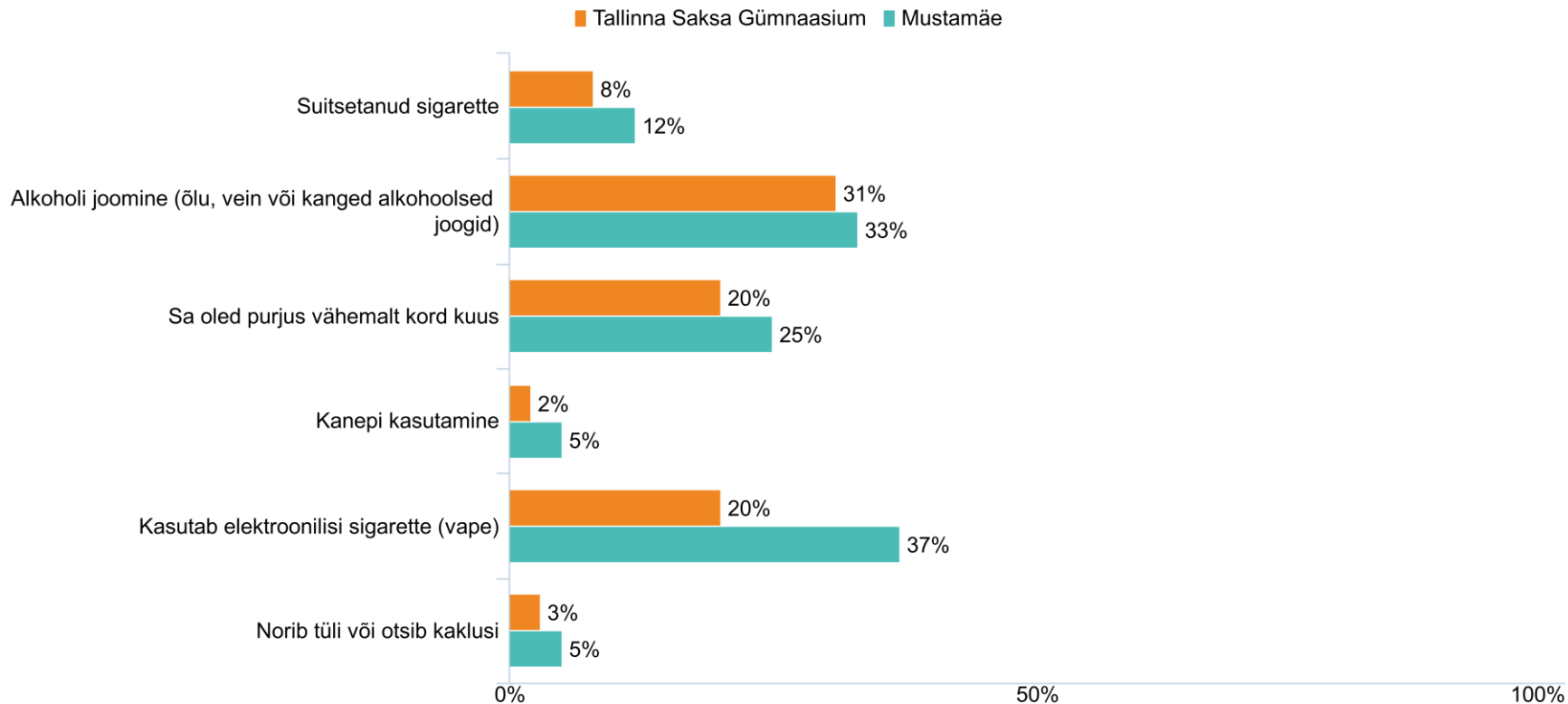

Õhtune hiline väljasviibimine eelmisel nädalal

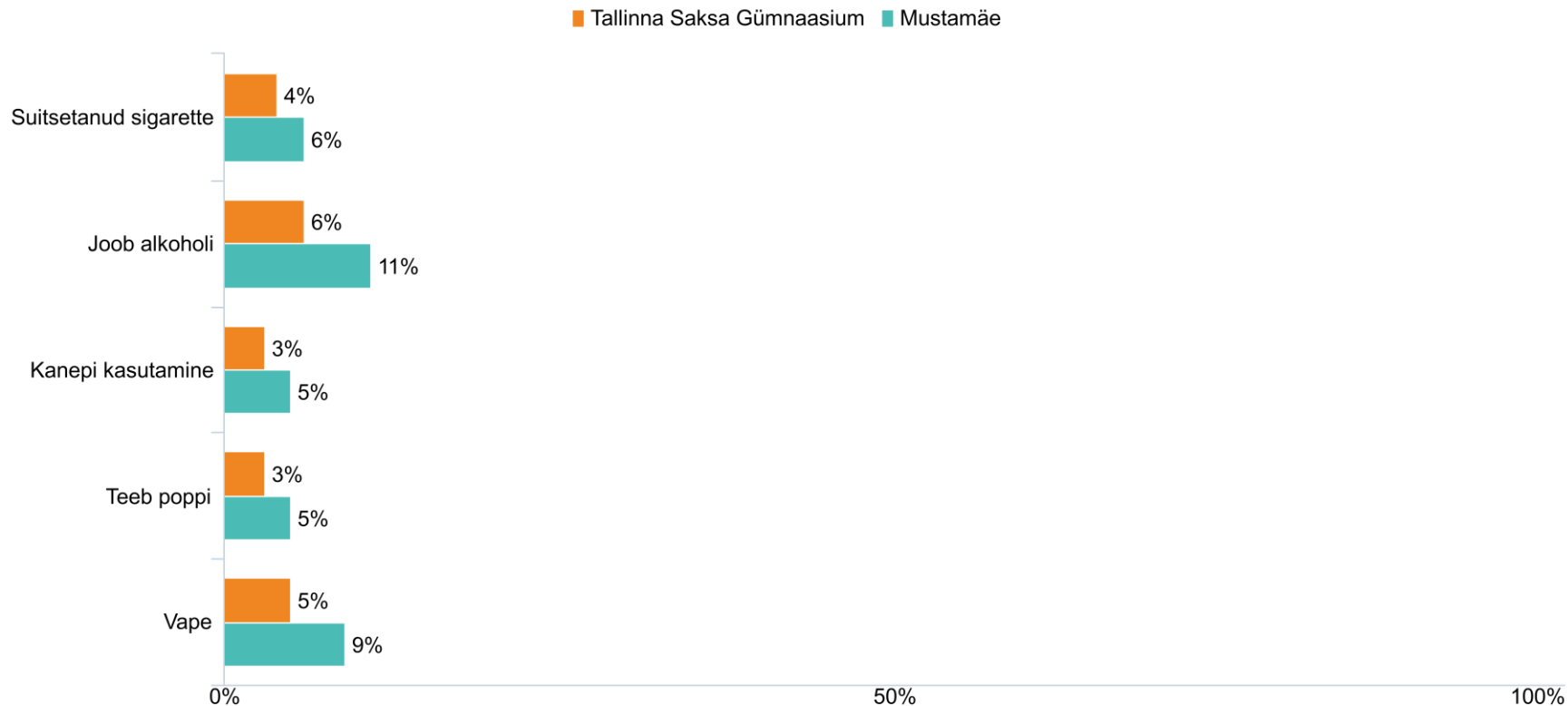

KAASLASED

Noorte osakaal, kes ütlevad, et **enamik** või **peaaegu kõik** nende sõbrad teevad järgmist:

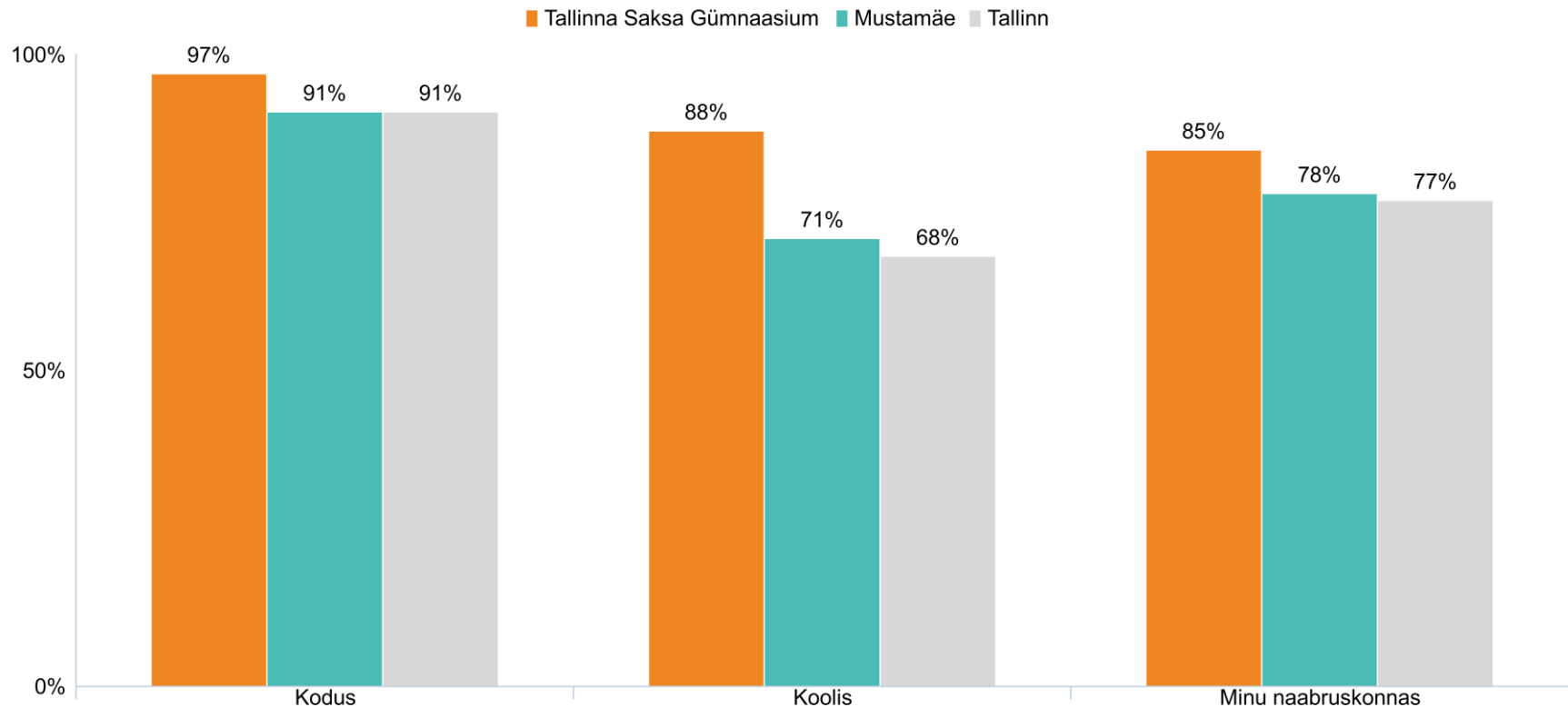

Noorte osakaal, kes on **kindlalt nõus** või **mõnevõrra nõus**, et on vaja teha järgmist, et mitte eakaaslaste rühmast välja jääda

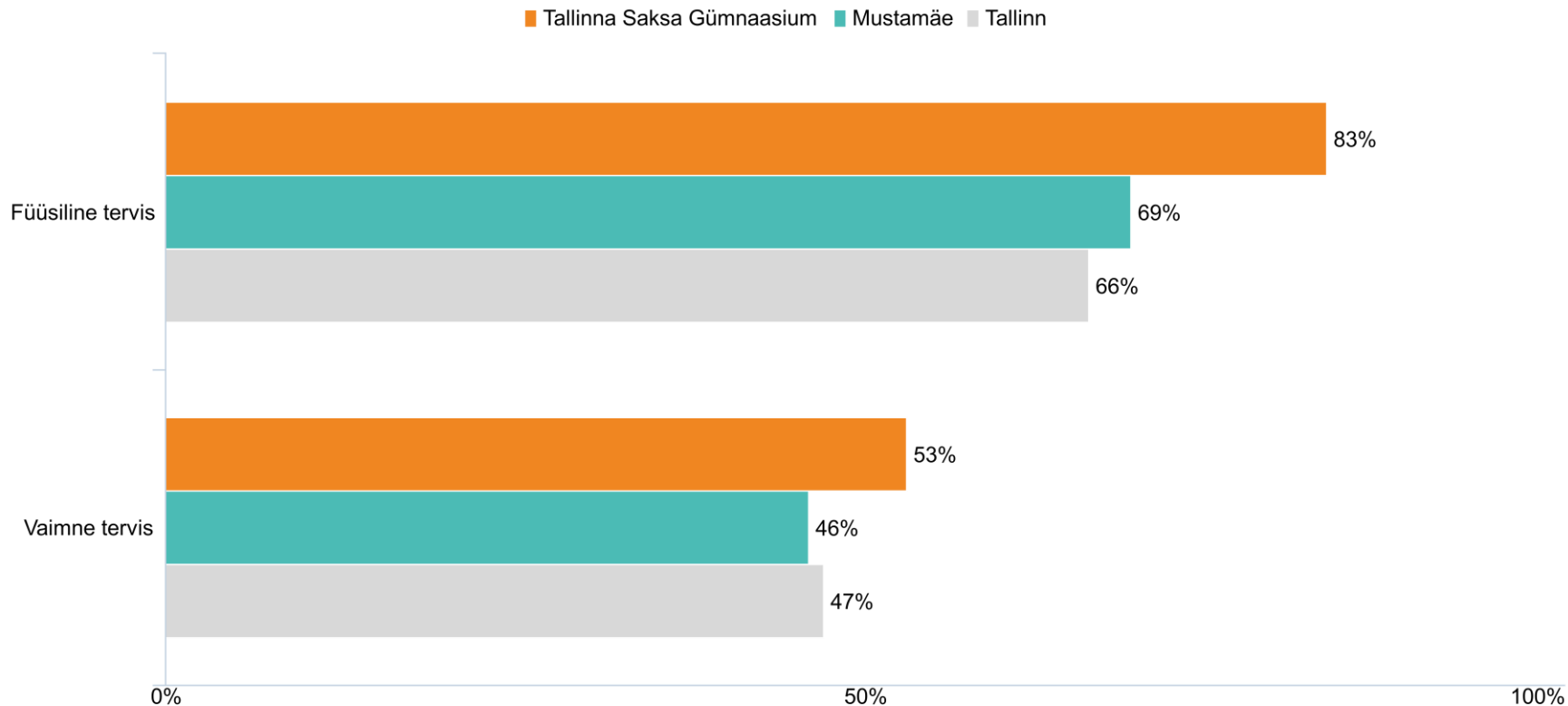
KOGUKOND

Noorte osakaal, kes väidavad end turvaliselt tundvat järgmistes kohtades **sageli** või **peaaegu alati**

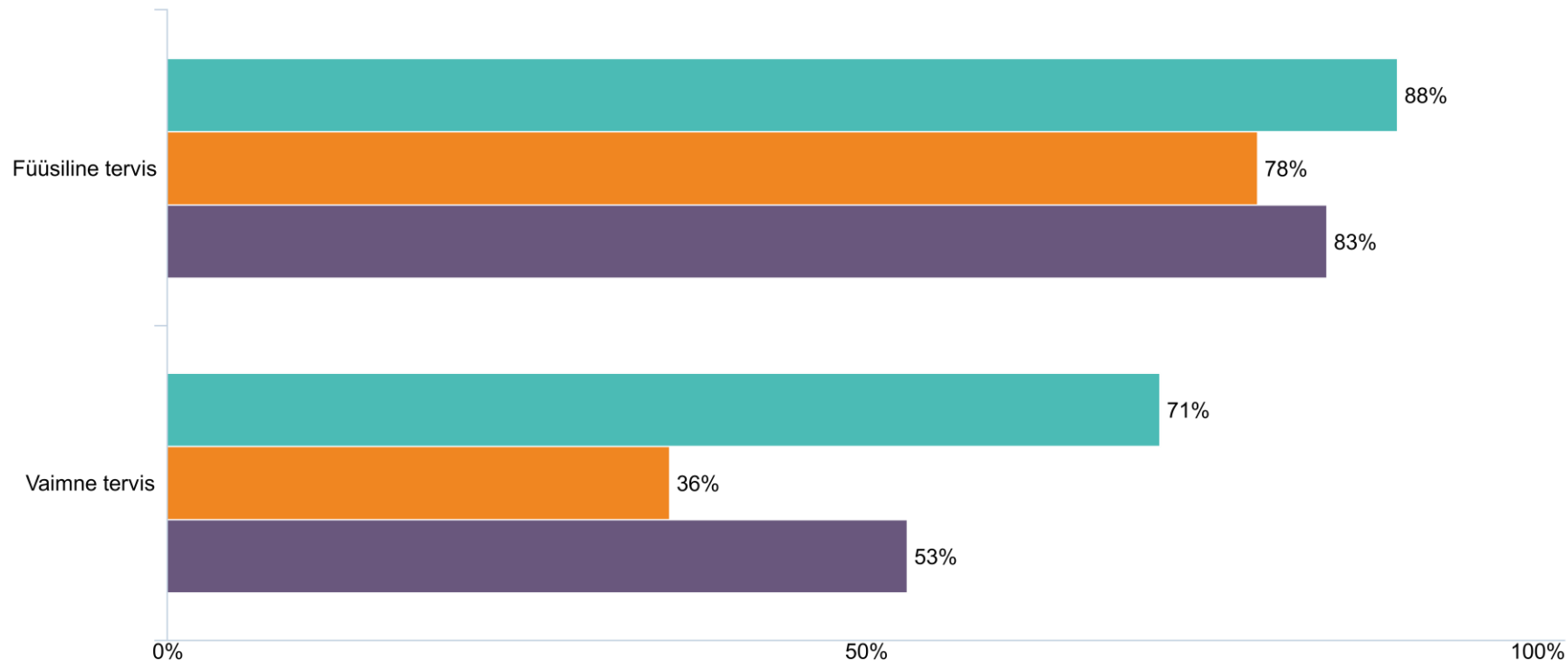
HEAOLU

Noorte osakaal, kes hindavad oma füüsilist ja vaimset tervist **heaks** või **väga heaks**

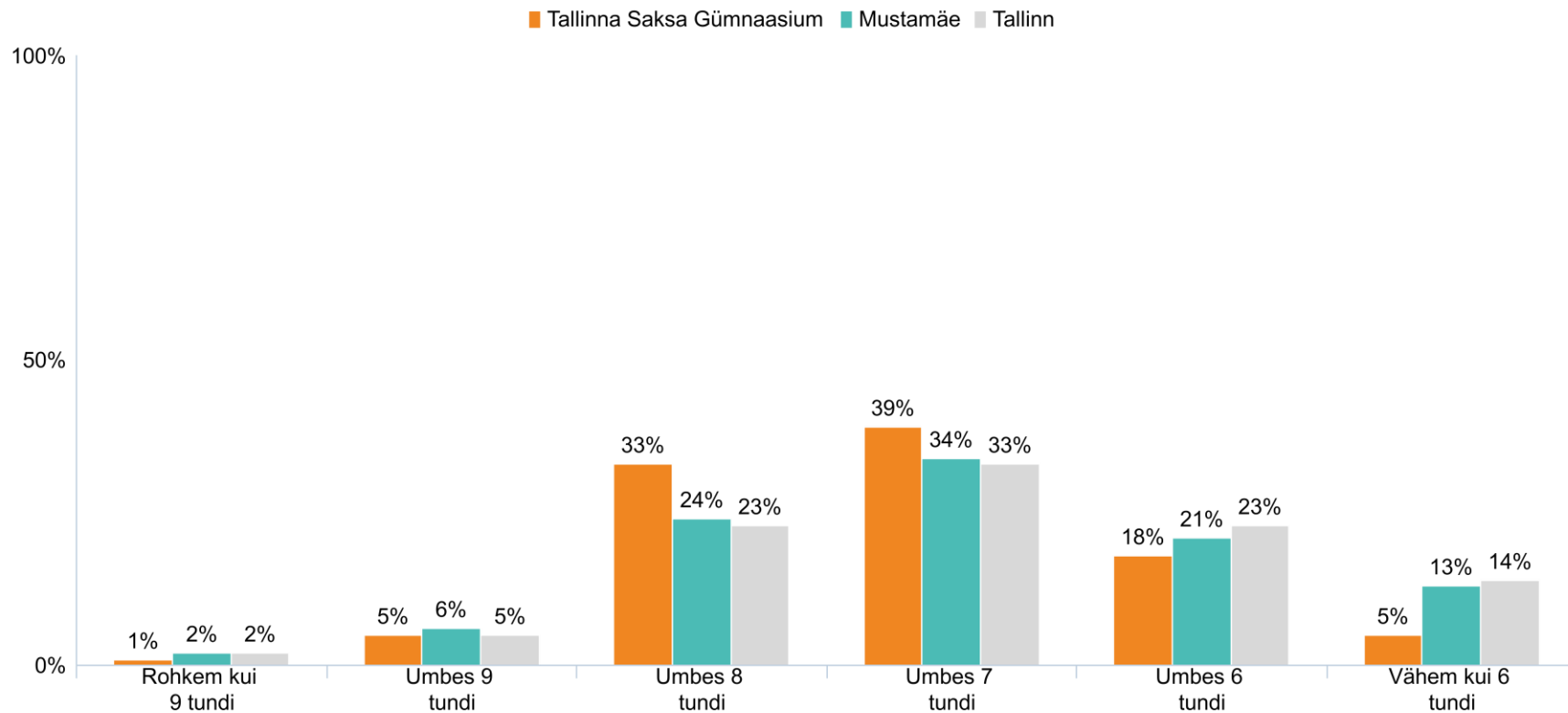

Noorte osakaal, kes hindavad oma füüsilist ja vaimset tervist **heaks** või **väga heaks** - soopõhine

Poiss Tüdruk Kokku

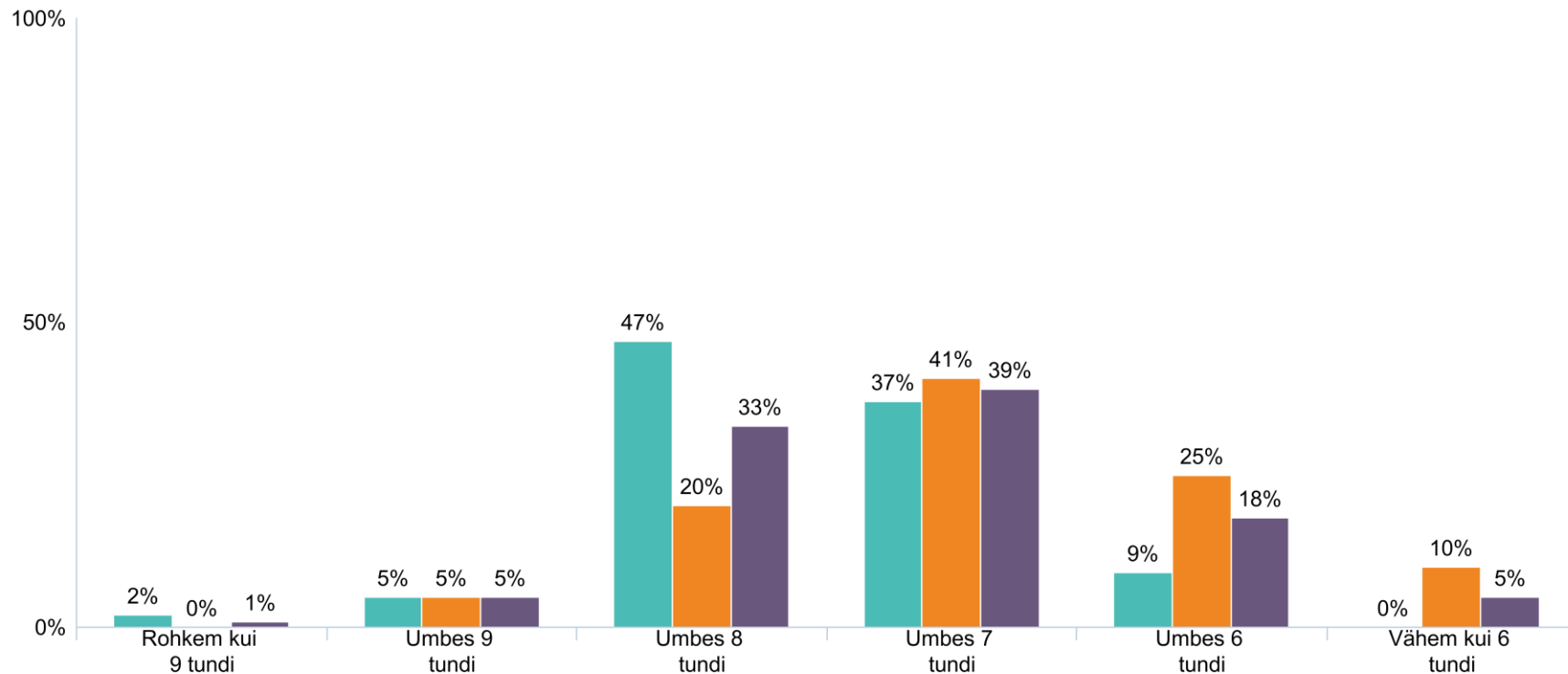

Keskmine uneaeg

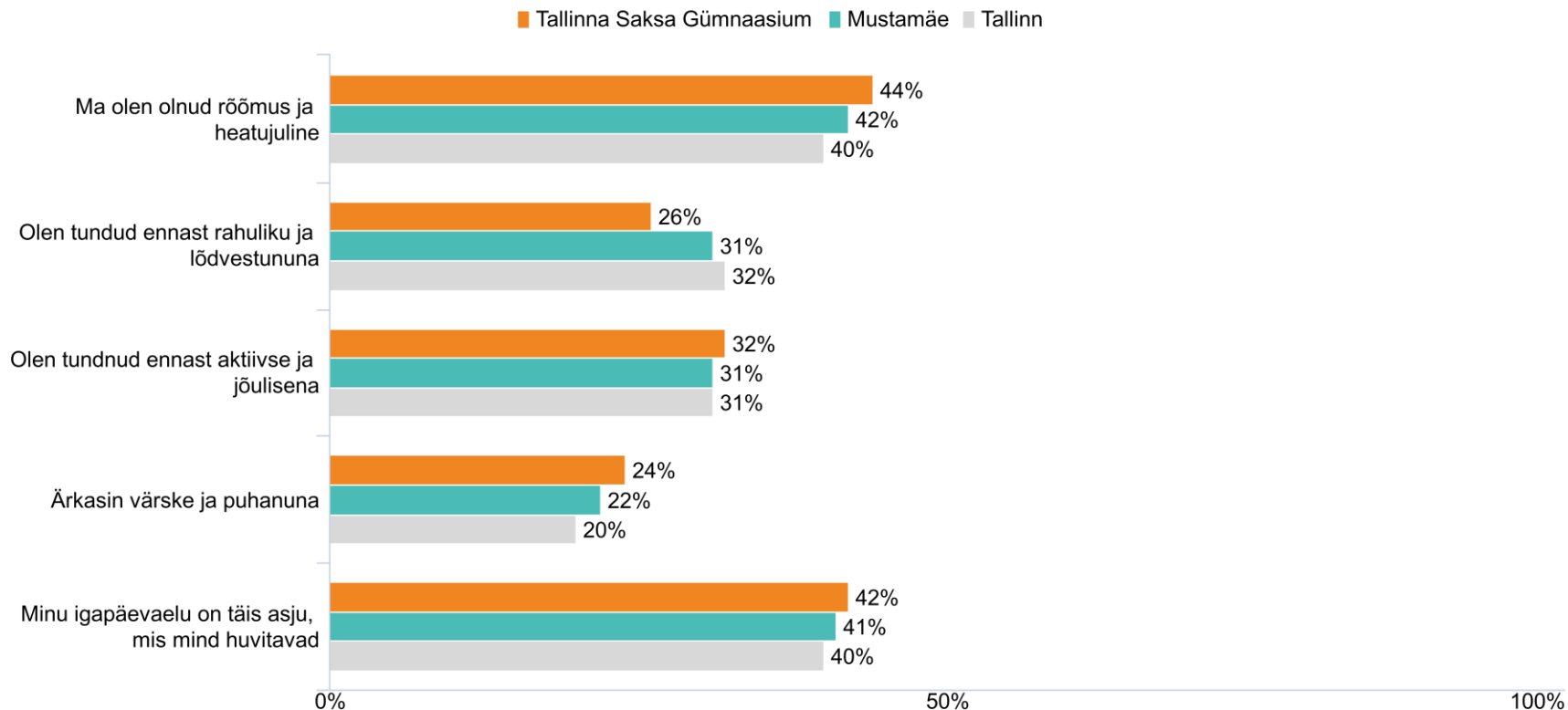

Keskmine uneaeg soopõhiselt - Tallinna Saksa Gümnaasium

Poiss Tüdruk Kokku

Tallinna Saksa Gümnaasiumi noorte osakaal, kes kinnitavad, et järgmised avaldused viimase 2 nädala kohta on nende osas tõesed kogu aeg või enamasti

www.planetyouth.org